

ტარიელ ნამორაძე

სიყვარული ოთხ ფეხზე

გატეხილი გული

თბილისი

გამომცემლობა "ძალლიკა და შვილები"
2012

სიყვარული ოთხ ფეხზე

ემღვნება მათ, ვისაც უყვარს ძაღლები და მათ,
რომელთაც ჯერ არ უყვართ ისინი

რედაქტორი: დავით ჭელიძე

© ტარიელ ნამორაძე

ISBN – 978-9941-0-4973-6

ავტორისაგან

ეს საოცარი ჩანაწერები ვაკის პარკში, გაუქმებული საზაფხულო კინოთეატრის უკან, პატარა ტყეში, ერთი ხის ძირას ვიპოვე. ისინი სხვადასხვა დროს და სხვადასხვა ძაღლის მიერ იყო გაკეთებული. ძალიან გთხოვთ, ახლა არ თქვათ, ძაღლებმა წერა არ იციან და ასე შემდეგო, მშვენივრად იციან და ძაღზე გულახდილებიც არიან, უბრალოდ, მე არ შემიძლო ნაწერების წაკითხვა და კინოლოგ-მწვრთნელის ალბერტის და არქაული ენების სპეციალისტ-კრიპტოლოგის ბატონი არჩილის შეწუხება მომიხდა. გაშიფრვას და ბეჭდვას ორიოდ კვირა დასჭირდა. მაქსიმალურად ვეცადეთ, ტექსტი არ შეგვეცვალა და რედაქტირება არ მოგვეხდინა. თუ დააკვირდებით ზოგიერთ სიტყვას, განსაკუთრებით უცხოურს, არასწორად წერენ, მაგრამ ჩვენ ყველაფერი ისე დაგვროვეთ, როგორც ძაღლებს მიაჩნდათ საჭიროდ.

ყველაზე საინტერესო ის გახლდათ, რომ ამ ჩანაწერებთან ერთად აღმოჩნდა რამდენიმე ადამიანის დღიურიც, საიდან და როგორ, ეს მართლაც გამოცანად დარჩა ყველასთვის. საბოლოოდ გადაწყდა, ყველა ჩანაწერი ერთად დაგველაგებინა, კომპიუტერში შეგვეყვანა და გამოგვეცა, რადგან ბევრისთვის, ვინც პირადად იცნობდნენ ავტორებს, მათი წაკითხვა ალბათ სასიამოვნო იქნებოდა. მე არ დავიზარე და რამდენიმე პიროვნებას – პარკის წინ მდგომ ტაქსისტებს, ავტოსამრეცხაოს თანამშრომლებს, ვეტქიმებს, ძაღლების პატრონებს, პარკში დამსვენებლებს და შეყვარებულ წყვილებსაც კი შევეკითხე ჩარას და ჩორნას შესახებ.

გაირკვა, რომ ჩარა ყოფილა ციმბირული ჰასკი, რომელიც ჯიშად ამერიკაში ჩამოუყალიბებიათ. ის იყო ცისფერთვალება, თეთრი, რუსით გაწყობილი ფუმფულა გოგო, საოცრად უყვარდა ადამიანები, ძაღლები და ცხოვრობდა პრინციპით: ვინ მოყვარესა არ ეძებს, იგი თავისა მტერია.

ჰასკები ყოფილან ჩუკოტკის ძირძველი მაცხოვრებლების შინაური ცხოველები და ცნობილი იყვნენ, როგორც საუკეთესო ძაღლები მარხილებისთვის. ჩარას წინაპრებს ალასკაზე დიდი ხნის წინათ ერთი პატარა ქალაქი გადაურჩენიათ დიფტერიის ეპიდემიისგან – მარხილით ჩაუტანიათ ვაქცინა მოსახლეობისთვის. ასეთი დამსახურების გამო ნიუ-იორკის ცენტრალურ პარკში მარხილის ძაღლისთვის ძეგლიც კი დაუდგამთ.

რაც შეეხება ჩორნას, მამით იგი ყოფილა მონადირე, ქუჩის, უფრო ზუსტად, პარკის ძაღლი, რომელზეც შეყვარებული ყოფი-

ლა ყველა, ვისაც ძაღლები აინტერესებს. რით იყო გამორჩეული ჩორნა (ანუ რომეო, როგორც ზოგი ეძახდა) სხვა, უპატრონო ძაღლებისგან და რით დაიმსახურა მან ასეთი პოპულარობა, ეს უკვე ჩანაწერებში გამოჩნდება. ჩანაწერებმა ისე გამიტაცა, რომ გადავწყვიტე, ძაღლების სურათები მეშოვა. მართლაც, ჩარას პატრონებმა რამდენიმე ფოტო სრულიად უსასყიდლოდ დამითმეს.

ჩორნა

2008 წლის ოქტომბერი

სასიამოვნოა ყვითელ ფოთლებში წოლა. თანდათან აგრილდება, მოვა ზამთარი, თოვლიც. დღეს დილით მანქანა შემოსულა პარკში. ყველა გაქცეულა, დაუჭერიათ მხოლოდ ერთი სულელი თეთრი ლეკვი, სიცივისგან შეწუხებული თავის ძმას რომ ეხუტებოდა მთელი დღე. ყველამ იცის, მერე რას უშვრებიან დაჭერილებს. ამ უბედურმა ჭკუა ვერ ისწავლა და თავისით ჩაუვარდა ხელში. დღეს ალბათ უკვე „დაძინებულია“.

ეს ახალი, თეთრ-ნაცრისფერი ლეკვი ნეტავი ვინაა? პატრონი ჰყავს, ასაკოვანი, სერიოზული კაცი. ალბათ საკმაოდ ფულიც გადაიხადეს, ღამაში ყელსაბამი და საბელი აქვს, მაგრამ თვალები... ასეთი თვალები ერთხელ მაქვს ნანახი, ისიც სიზმარში. იქნებ ახლოს მიმიშვან, ვცდი. მივუახლოვდი, მაგრამ პატრონი გამიბრაზდა და გამაგდო, იფიქრა, ვინაა ეს უპატრონო, ქუჩის ძაღლი, ჩემს ლეკვს როგორ მივაკარებო. მე, რა თქმა უნდა, შორს არ წავსულვარ და მოთმინებით ვათვალიერებდი ორივეს. ცისფერთვალება ინტერესით შემომცქეროდა, ჩემს მისვლას ელოდა. კვლავ მივუახლოვდი, მაგრამ პატრონმა დიდი ძაღლივით დამიდრინა. შევკრთი, ცოტათი კი შემეშინდა, მაგრამ არ შევიმჩნიე. აი, სწორედ მაშინ ვიფიქრე, რომ ორივე უნდა დამემორჩილებინა, ლეკვიც და მისი პატრონიც.

ადამიანებთან ურთიერთობა რთული არ არის, მით უმეტეს, თუ ცოტა ჭკუა გიჭრის. ყველაზე მთავარია, თავი შეაცოდო და იმაზე მეტად უბედურად მოაჩვენო, ვიდრე სინამდვილეში ხარ. დანარჩენი ადვილია. თუ საჭმელს ვინმე შემოგთავაზებს, ისე უნდა მიიღო, თითქოს ერთი წლის მშვიერი იყო და მადლიერი სახით შეხედო. მთავარია, თვალი თვალში გაუყარო. ჩვენი

მეტყველი თვალების ყურება ძალიან მოსწონთ. თუკი მოახერხებ, რომ თავზე ხელი გადაგისვას, აი მაშინ, ჩათვალე, რომ არასოდეს დაავიწყდები...

ახლა ჯობს აღარ მივეკარო და ხელსაყრელ დროს დაველოდო.

ჩორნა

2008 წლის ნოემბერი

მახსენდება ჩვენი პირველი შეხვედრა. ამის შემდეგ ბევრი რამ შეიცვალა. ცისფერთვალებას თურმე ოთხი პატრონი ჰყოლია. ასაკოვანი კაცი, ანუ ტატო, შარვლიანი ქალბატონი რუსო, ახალგაზრდა კაცი ოთო და მისი უფროსი ძმა ვატო. როგორც ჩანს, მათ ბევრი კარგი რამ შეიტყვეს ჩემზე. ტრაბახში ნუ ჩამომართმევთ, მაგრამ პარკში ბევრი ადამიანი მიცნობს. ზოგმა ისიც იცის, როგორ მოვხვდი აქ, როგორ დავრჩი მარტო, სრულიად პატარა. უმეტესობა კარგად მექცევა, ხშირად მაქებენ. ჩამოყალიბებულია აზრი, რომ ვარ გონიერი, მიყვარს ადამიანები და, რაც მთავარია, ჩვენი საყვარელი გია ექიმის მიერ ცოფზე აცრებიც კი მაქვს გაკეთებული. ამრიგად, მე არა მარტო ჭკვიანი და კეთილი ვარ, ადამიანებისთვის საშიშროებასაც არ წარმოვადგენ.

გარდა ამისა, არც ერთ ხროვაში არა ვარ გაერთიანებული, რომლებიც ხშირად აუტანელია ადამიანებისთვის. ყოველთვის მარტო ვარ. თუმცა ცოდვა გამხელილი ჯობს და ცხოვრების ერთი თანამგზავრი ნამდვილად არ მაწყენდა. კარგ გოგონებს რა გამოლევს პარკში, მაგრამ მე ცისფერთვალებასკენ მიმიწევს გული.

ამ ერთი თვის განმავლობაში ბევრი ახალი ამბავი მოხდა. ყველაზე მნიშვნელოვანი კი ის არის, რომ პატრონებთან უმაღლეს დონეზე ჩავატარე სამუშაო და შედეგიც მივიღე – არც ერთი აღარ მაგდება, პირიქით, ზოგჯერ საჭმელსაც მაჭმევენ. რუსო კი თავზე ხელს მისვამს, მეფერება და სააღერსო სახელს მეძახის ენის მოჩლეკით – ჩოლნა, პატალა, საკვალელო და კიდევ რაღაც სიტყვებს. სხვისგან შეიძლება ძალიანაც არ მესიამოვნოს ასეთი ფამილარობა, მაგრამ ცისფერთვალეობა ჩარას პატრონისგან ყველაფერი მისაღებია.

ჩარა

2008 წლის ოქტომბერი

სამწუხაროდ თუ საბედნიეროდ, არც ჩემი მშობლები მახსოვს, არც და-ძმა. მამაზე ლაპარაკიც არ არის, რადგან, როგორც გადმომცეს, მგონი საერთოდ არ ვუნახივარ. დედა ვიცი, რომ მყავდა, საჭმელს მაჭმევდა, მიფრთხილდებოდა. ახლა კი, ალბათ ერთმანეთს ვეღარც ვიცნობთ. და-ძმასთან თამაშიც კი ვერ მოვასწარი ხეირიანად. არ დამავიწყდება, სამი თვისაც არ ვიყავი, ჩემმა მომავალმა პატრონმა როგორ ამომარჩია, ხელში ამიყვანა და დიდ მანქანაში ჩამსვა. ასეთ მანქანაში პირველად აღმოვჩნდი, ცოტა შეემშინდა და დავიწყებუტუნე, მაგრამ ახალგაზრდა კაცმა თავზე ხელი გადამისვა. მესიამოვნა და დავმშვიდდი. შემიძებ რომელიღაც შენობასთან მივედით, ლიფტში შევედით და მეოთხე სართულზე გადმოვედით. შინ რომ შემიყვანა, შევშინდი და კარს ავეკარი, უკან მიხლოდა დაბრუნება, მაგრამ რა ვიცოდი, ბედმა თურმე კარგ ადამიანებთან მომახვედრა.

ბინაში სამნი დამხვდნენ. რუსო ისე შემეგება, როგორც ომიდან დაბრუნებულ სამი წლის უნახავ შვილს. ემოციებმა და კივილმა ცოტათი კი შემაკრთო, მაგრამ სწრაფად მივხვდი, რომ სწორედ ის უნდა ყოფილიყო, რომელსაც ყველაზე მეტად ვეყვარებოდი, გამანებივრებდა და ყველა სურვილს ამისრულებდა. იმასაც მაღე მივხვდი, რომ ტატოსთან ყველაფერი არ გამივიდოდა, თუმცა წინასწარ დანებებას, რა თქმა უნდა, არ ვაპირებდი.

რაც შეეხება ვატოს, არასოდეს დამავიწყდება მისი რეპლიკა პარკეტზე გაკეთებულ გუბეზე – ლეკვის მოყვანა თქვენი დიდი შეცდომა იყო. მართალია, მას სასეირნოდ არ გაყვავდი, არ მაჭმევდა, მაგრამ სამსახურიდან გვიან რომ ბრუნდებოდა დაღლილი, ისე გულისანად მეთამაშებოდა, ვგრძნობდი, რომ ნამდვილად ვუყვარდი. ასე რომ, პირველივე დღეს ვიფიქრე და შემდგომში ეს აზრი გამართლდა კიდევ: ჩემი პატრონი უნდა ყოფილიყო ოთო, რომელმაც მომიყვანა, ჩემი პარტნიორები და მეგობრები – ტატო და ვატო, ხოლო მოსამსახურე – რუსო, რომელსაც ალბათ ყველაზე მეტად ვუყვარდი.

სახლში ცხოვრების პირველსავე დღეებში გავაკეთე საოცარი აღმოჩენები. პირველი: რასაც ადამიანები ჭამენ, თურმე ძალიან გემრიელია და შეიძლება მეც ვჭამო, მაგრამ რატომ მიკრძალავენ, ამას ვერ ვხვდები. მეორე აღმოჩენა ისაა, რომ გუბის გაკეთება თურმე შეიძლება არა მარტო ჩვენი სახლის პარკეტზე, არამედ ქუჩაშიც, ასფალტზეც ან ბალახზეც.

ბინა კარგად დავათვალიერე. ბევრი ოთახია და სხვადასხვა სახელი აქვთ – სამზარეულო, ტუალეტი, აბაზანა და კიდევ რაღაცები. ორი ოთახის კარი ჩემთვის დაკეტილია. როცა კი შესვლა დავაპირე, მაშინვე გამომავდეს. თავიდან გადავწყვიტე, რომ იქ ალბათ

გემრიელ საჭმელებს ინახავენ და მე არ მაჩვენებენ-მეთქი, მაგრამ მერე გაირკვა, რომ ერთ ოთახში ტატოს და რუსოს ეძინათ, მეორეში კი – ვატოს. ოთოს საძილე ოთახში შესვლა ყოველთვის შემეძლო, ოღონდ ლოგინზე დაწოლას მიკრძალავდნენ და ამიტომ დიდი დივანი დავისაკუთრე.

ვფიქრობ, ჯობს ადამიანები არ გავაბრაზო და როცა რაიმეს სასტიკად მიკრძალავენ, დავემორჩილო. გამიგია, გაბრაზებულ კაცს ბევრი ცუდის გაკეთება შეუძლია, ისეთის, რაც ჩვენ, ძაღლებს არც კი დაგვესიზმრება. იმასაც ამბობენ, ადამიანები ერთ მჭიდროდ დასახლებულ ქვეყანაში ლეკვებსაც კი ჭამენო, ეს გაბრაზებით მოსდით თუ ღორმუცელობით, არ ვიცი, მაგრამ შემზარავი ფაქტი კია და! ასეა თუ ისე, უკეთესია, არავინ გადავიმტერო.

რადაც პერიოდი სახლში სრულიად მარტო ვრჩები. პირველად ვიფიქრე, ალბათ მიმატოვეს და სხვა ლეკვთან გადასახლდნენ-მეთქი, მაგრამ მერე მივხვდი, ეს სისულელე იყო – ჩემი გულისთვის ამ ძვირფას სახლს არავინ მიატოვებდა. მართლაც, რამდენიმე ხანში ყველა რიგრიგობით დაბრუნდა. მარტო ყოფნით ვსარგებლობდი, პატრონები კი მოსვლისთანავე ხვდებოდნენ, ვისი გამოხრული იყო ბოტასები, ვისი დახეული იყო ცხვირსახოცები და თეთრეული, ვისი გაკეთებული იყო გუბე ოთახის ცენტრში, მაგრამ რადგან ეს ყველაფერი უკვე მომხდარი იყო, გაბრაზებასაც ნახევარი ძალით გამოხატავდნენ და ერთმანეთს მოუწოდებდნენ, ნივთები კარადის თავზე დაედოთ. ჩემი მისვლის შემდეგ ოთახებმა სახე იცვალა, ნივთების უმეტესობამ მეტრანახევრით ზემოთ აიწია, ბინაში მეტი სივრცე გამოჩნდა.

ჩარა

2008 წლის ნოემბერი

რატომაა, რომ ისეთ რამეებზე მივყრებიან, რაც ჩემთვის საოცრად სასიამოვნოა? აი, მაგალითად, ვზივარ უკვე ჩემს დასაკუთრებულ სავარძელზე, ერთი სული მაქვს, სახელურის ღრღნა დავიწყო, და ტატო მაშინვე მიბრაზდება: ფუ! ფუ!

ნამდვილად არ მიყვარს გაბრაზებული ადამიანების ცქერა, მიყვარს, როცა ყველა კარგ ხასიათზეა და მეფერებიან. რა გაეწყობა, იძულებული ვარ, მოვიკლო ეს სიამოვნება, შევწყვიტო ღრღნა. ვიყურები გვერდით, სივრცეში, თითქოს შენიშვნა ჩემთვის არ მოუციათ, თითქოს არაფერი მომხდარა. მინდა დავაჯერო, რომ აღარ გავაკეთებ, თან ვფიქრობ, ნეტა მალე გავიდეს ოთახიდან და მარტო დავრჩე. ასეც მოხდა და გავაგრძელე ჩემი საქმე, მაგრამ ვინ გაცალა. ახლა რუსო შემოვიდა და მანიშნა, ნუ შერებიო. ბევრი ფიქრის მერე გადავწყვიტე, მოდი, სახელურს ზევიდან დავაფარებ თათს და ქვევიდან ჩუმად მივწვდები კბილებით, ნამდვილად ვერ დამინახავენ, რას ვაკეთებ-მეთქი, მაგრამ ადამიანებს მოატყუებ? მაშინვე მიხვდნენ ყველაფერს, მასხრადაც ამიგდეს. არაფერია, ხომ წახვალთ ყველანი სამსახურებში, მერე მე ვიცი, რასაც ვიზამ.

მართალია, ლეკვი ვარ, მაგრამ ძნელი ასატანია, რომ პიროვნებად არ მიაჩნისხართ და გამცირებენ. აი, გუშინ სტუმრები მოვიდნენ – ახალგაზრდა ბებიია და სამი წლის შვილიშვილი, ლამაზი გოგო ანა თუ სტასია, რაღაც ასე ეძახდნენ. ბევრი ვითამაშეთ, ვიხალისეთ, მეფერნენ, ვეფერე. შემდეგ პატრონებმა სტუმრები სამზარეულოში შეიყვანეს სავახშმოდ. მე კი კარი მომიხურეს, რომ არ შემეწუხებინა. მესმის, დანა-ჩანგალს აწკარუნებენ, ლაპარაკობენ, იცინიან.

მე შუშიდან ვიყურები და ყველაფერს ვხედავ. გული დამწყდა, შევწუხდი, ტირილი და ყმუილი მომინდა, მაგრამ თავი შევიკავე, ხმა არ ამომიღია. წავედი ლოჯიაში და სერვანტის ქვეშ შევეყავი ცხვირი. დაე, აქ ვიყო, აღარასოდეს გამოვალ, თუ არ ვუნდივართ, იყვნენ თავისთვის და მიირთვან ნამცხვრები.

უცებ ფეხის ხმა გავიგონე, რუსო მოვიდა, მომეფერა, ბოდიში მომიხადა, აღარ გაგაგდებო, ეს ერთი გვაპატიე საყვარელო. მეც ეს მინდოდა, სიხარულით ცას ვეწიე. ჩემისთანა ბედნიერი იმ დღეს არც ძალღი ყოფილა და არც ადამიანი.

ჩარა

2009 წლის მარტი

გუშინ ყური მოვკარი, რომ სკოლაში უნდა წამიყვანონ. იყო ტელეფონებზე რეკვა და მასწავლებლების შერჩევა. ბოლოს შეჩერდნენ დათოზე და ალბერტზე, სწავლის თანხაც ხელსაყრელი იყო და თვითონ სკოლაც ახლოს აღმოჩნდა, ვაკის პარკში. ძალიან მაინტერესებდა, რა იქნებოდა, იმიტომ, რომ უბანში არც ერთმა ძაღლმა არ იცოდა, რას ნიშნავდა სკოლაში სიარული. ჩორნამაც გაურკვეველი პასუხი გამცა. ერთი სიტყვით, ეჭვი გამიჩნდა, რომ პატარა ბავშვივით უნდა წავეყვანეთ და რაღაც საშინელი საგნები – ფიზიკა, ტრიგონომეტრია და სუფთა წერა უნდა მესწავლა, მაგრამ როდესაც მივედი, ყველაფერს მივხვდი. სკოლა – ეს იყო რკინის ბადისღობიანი პატარა მოედანი, ბავშვები რომ დადიან ფიზკულტურაზე, ისეთი. მე უნდა მესწავლა სხვადასხვა ბრძანების შესრულება – „გვერდით“, „ჩემკენ“, „დაწევი“, „დაჯექი“

და ასე შემდეგ. აქ მოიყვანეს კიდევ ერთი ჩემი ასაკის გოგო, შავი კანე-კორსო, სახელად კორა, რომელიც ცოტა უჭმური კი იყო, მაგრამ მაინც შეიძლებოდა მასთან ერთად ყოფნა.

თავიდან ვიფიქრე, რომ აქ ყოფნა საინტერესო უნდა ყოფილიყო, მაგრამ მალე ყველაფერი მომბეზრდა, რადგან ვერ ვხვდებოდი, რა საჭირო იყო ერთი და იმავეს გამეორება. ყველაფერს მხოლოდ ტატოს ხათრით ვაკეთებდი და ერთი სული მქონდა, ეს მეცადინეობები დროზე მორჩენილიყო და პარკში გამეხეირნა.

რამდენიმე ხნის შემდეგ ახალი საწვალებელი გამოიჩინეს. ეზოში დაალაგეს სხვადასხვანაირი მოწყობილობა, რომლებზეც თანმიმდევრულად უნდა გადამერბინა, გადავხტომოდი და გაემძვრალიყავი. პირველად ვიფიქრე, თუ სხვები აკეთებენ, მეც გავაკეთებ-მეთქი და, რა თქმა უნდა, მოვახერხე, მაგრამ ძალიან მოსაბეზრებელი იყო კიბეზე ასვლა, აიწონა-დაიწონაზე გადასვლა, ძელზე წონასწორობის შენარჩუნება, ბარიერის დაძლევა და სხვა დანარჩენი მარაზმები.

გვერდით ვინც მეღვა, მამხნევებდა ხოლმე, ხან ალბერტი მომდევდა, ხან ტატო. როცა შვიდივე დაბრკოლებას გადავლახავდი, ყველა – მწვრთნელები და მაყურებლები ტაშს მიკრავდნენ, ჩემ სახელს ყვიროდნენ – ყოჩაღ, ყოჩაღო და რაც მთავარია, წვალეობა მთავრდებოდა. ბოლო წინააღმდეგობა გვირაბში გაძრომა იყო.

ეს სისულელე ყოველდღე ხუთჯერ მაინც უნდა გამეკეთებინა, ანუ შვიდივე დაბრკოლება უნდა გამეწვლო. ვიფიქრე, ესენი თავს არ დამანებებენ და იქნებ საქმე გავიიოლო – გადავლახავ ამ ბოლო წინააღმდეგობას, გავძვრები გვირაბში, ტაშსაც დამიკრავენ და მოვისვენებ-მეთქი. ასეც მოვიქეცი, პირდაპირ გვირაბს მივადექი და გავძვერი, ვუყურებ მწვრთნელებს და

მაყურებლებს – ტაშს არავინ მიკრავს, კვდებიან სიცილით – რა მოიგონა ამ ზარმაცმა თაღლითმაო. რა ვუყო, გინდა დამცინონ, გინდა გამლანძღონ, ოღონდ დროზე გამიყვანონ პარკში.

პარკი საინტერესო აღგილია. ყოველდღე ახალი ამბები ხდება. აი, გუშინ ვნახე ცხენები და მათი პოლიციელი პატრონები. ჯერ ცოტათი დაეფრთხი, მაგრამ პატრონი მომეფერა და გამიხარდა. მეორე დღეს, თქვენ წარმოიდგინეთ, ვაკის პარკში ძროხები ვნახე, დიას, შიგ პარკში. ვიფიქრე, გამოვრეკავ, მაგრამ პატრონმა ჯოხი მომიქნია, უნდა მეთქვა, მაგ ჯოხით საკუთარ ძროხებს მიხედვ-მეთქი, მაგრამ როგორ გინდა გააგებინო?

ერთხელ აღმოვაჩინე ყვავების გუნდი, ნაგავში იქექებოდნენ. გავიტრუნე, ჩავუსაფრდი და ველოდები. ამ დროს ტატო დამადგა თავზე დაფეთებული, თურმე იფიქრა, დამეკარგაო. როგორც კი მომიახლოვდა, საბელი გამიკეთა და სახლისკენ წამიყვანა. აი, რომ გავიზრდები, პატრონები აუცილებლად წამიყვანენ სანადიროდ, მანამადე კი ალბათ თოფებს და მშვილდისრებს მოიმარაგებენ.

ვაკის პარკი ძალიან კარგია, უამრავი ძაღლი და ადამიანი გავიცანი. აქ სკამებზე სხედან შეყვარებულები და ერთმანეთს კოცნიან, ზოგიერთი კი ფეხზე დგას და ისე კოცნაობს – ესენი ალბათ ძაღლიან არიან შეყვარებულები და დაჯდომა არ შეუძლიათ. მომწონს ორმოების ამოთხრა, ძაღლებთან ჭორაობა, განსაკუთრებით პატრონებზე, პოლიტიკა ნაკლებად გვაინტერესებს. რაღა თქმა უნდა, კატების შეშინებაც მიყვარს.

არ მიყვარს, პარკში მოტოციკლეტები რომ დაჰქრიან, ხმაურობენ და ბოლავენ, თუმცა მე ვინ მეკითხება.

ამას წინათ ტატომ პარკში წამიყვანა. უცებ საიდან-
ღაც ხროვა გამოჩნდა, ჩემი პატრონი ალყაში მოაქციეს
და ღრენა დაუწყეს. შევატყვე, ძალიან შეეშინდა და
დაიბნა. სასწრაფოდ ოთხივესთან ცალ-ცალკე მივედი,
თითო სიტყვა ვუთხარი, ოღონდ არ მკითხოთ, რა.
და ხროვა ნელ-ნელა დაიშალა, თავის გზას გაუდგა.
ტატო ძალიან ამაყობდა ჩემით, მე კი იმ დღეს სიამ-
ოვნებით ვიხსენებ.

ჩარა

2009 წლის აპრილი

ამ ჩორნას მთელი პარკი იცნობს, ნამდვილი ვაჟკა-
ცია, მამაცი და ჭკვიანი. ვატყობ, რომ ჩემთან მეგობ-
რობა უნდა. მე, რა თქმა უნდა, თანახმა ვარ, ვიცი,
რომ ზედმეტს არაფერს მაკადრებს – მხოლოდ მოფერ-
ება და კოცნა. ხშირად მეთამაშება. ამ თამაშობა-
ბუღრანობაში ბევრი სასარგებლო ილეთი ვისწავლე
– კისერზე და ლოყაზე კბილების დაჭერა, მოულოდ-
ნელად ფეხზე ჩაჭიდება და მრავალი სხვა. ასეთი
მწვრთნელი ჯერ არ დაბადებულა. მის ნასწავლ ხე-
რხებს ყოველთვის წარმატებით ვიყენებ, გინდა ამერი-
კულ ბუღდოგთან და გინდა, კავკასიურ ნაგაზთან.
ასე რომ, თამაშში ვერავენ მჩაგრავს.

ნამდვილი ჩხუბი და სისხლისღვრა არ მიყვარს. ეგ
კი არა, ხშირად მოჩხუბარი ძაღლები გამიშველებია,
ჩემებურად, ქაღურად. რა აზრი აქვს ერთმანეთის
დასახიჩრებას ან მოკვლას? ამით ხომ ზოგიერთ ხარბ
ადამიანს ვამდიდრებთ და მეტი არაფერი, ფული სხვა
რამით იშოვონ.

ჩორნა

2009 წლის მაისი

ვდგავართ პარკში ბიჭები, ვაბირუავენთ, სულ სამნი ვართ – შუსტრი რექსა, ცალთვალა ბიბიკა და მე. ვხედავთ, პატრონს მოჰყავს თეთრი გოგო, პუდელი, ძვირფას საბელზე გამობმული, ღამაზადაა გაკრეჭილი, ბატკანს ჰგავს. ამაყად გვიყურებს, გვანიშნებს, რომ პატრონი ჰყავს, მოვლილია, კარგს ჭამს და კარგს სვამს. ცხადია, რომ საგვარეულოს ცნობა და სურათიანი პასპორტიც პატრონს სათუთად აქვს შენახული სახლში, გამოფენაზე აღებული დიპლომებთან ერთად, და, რაც მთავარია, აცრების, ჭიის წამლების და მწერების საწინააღმდეგო წვეთების აღრიცხვის ანკეტაც გვერდით უდევთ.

გამოდის, ამ პუდელს ავად გახდომა არ ეშუქრება და შეუძლია ბედნიერად იცხოვროს სიკვდილამდე, მაგრამ იცით, რა არ შეუძლია? ერთი საათითაც რომ გამოვიდეს ქუჩაში ან პარკში და თავის გემოზე იყოს, მთელი ღამის გარეთ გატარებაზე რომ არაფერი ვთქვათ. არადა, ესაა ცხოვრება! ყველაზე საინტერესო ქუჩაში და პარკში ხდება, განსაკუთრებით ღამით. ადამიანებს სძინავთ, მანქანები არ დადის, შენ კი რასაც გინდა, იმას აკეთებ. თუ ბედმა გაგიღიმა და კოხტა გოგო შეგხვდა სადმე, და მიუაღერსე, ამ ნეტარებას ძაღლის ენა ვერ გადმოგცემს. შეიძლება გოგო არ შეგხვდეს და ძველ ბიჭებს გადაეყარო. ესეც ძალიან მაგარია. ხშირად იწყება შეტაკება, შეიძლება სისხლიც დაიღვაროს, მაგრამ მაინც კარგია, თავს კაცად გრძნობ.

ქუჩაში ზოგჯერ ისეთ გემრიელ საჭმელს იპოვი, პატრონი რომ სახლში არაფრით არ გაჭმევს. მოკლედ, დარწმუნებული ვარ, ეს თეთრი პუდელი ალბათ ისე

მოკვდება, ამ სიამოვნებებს ვერასოდეს იგრძნობს.

ხომ ამბობენ, ქუჩის ძაღლები ჭკვიანები არიანო. ჰოდა, მეც ასეთი ვარ. რაში გამოიხატება ჩემი ჭკუა? – ერთგულებაში. ვინც კი ერთხელ მაინც მომეფერა, ან ლუკმა გადმომიგდო, ყველა მიყვარს, რამდენი ხანიც უნდა გავიდეს, არავინ მავიწყდება. თუ ვინმეს დაცვის ან რაიმე სიკეთის გაკეთების საშუალება მომეცა, ეს ადამიანებს არ ავიწყდებათ და ყოველთვის აღფრთოვანებით ჰყვებიან ყველა წვრილმანს. ჩემი ერთგულებით ადამიანებს თავს ვაყვარებ, ეს არის ჩემი ჭკუა და სულაც არ მჭირდება ინგლისური და კომპიუტერი.

ჩარა

2009 წლის აგვისტო

მთელი თვეა, მესმის, რომ უნდა წამიყვანონ დუშეთში. ახალი ადგილები, მოგზაურობები ძალიან მიყვარს. მართლაც, ერთ მშვენიერ დღეს ჩამსვეს ტატოს მანქანაში, უკან. გვერდით მეჯდა ნანა. გზაში ფანჯრიდან ვათვალიერებდი საქართველოს ბუნებას. ღამაზია, მაგრამ ყინულები და თოვლი არ შეგეხვედრია. ერთ საათში უკვე დუშეთში ვიყავით. დუშეთი – ეს არის სახლი და შემოდობილი ეზო. ღობის მეორე მხარეს ცხოვრობს შავკაბიანი ბებია და ეზოში ჰყავს დიდი ჩიტები, ანუ ქათმები, რომლებიც მაღლა ვერ ფრინდებიან. ძალიან გამიხარდა, ღობეში გასაძრომი მოვძებნე, მივპარე და ორივე დავითრიე. ჯერ ატყდა კრიახი, შემდეგ ხმა თანდათანობით ჩაიკმინდეს და მოძრაობა შეწყვიტეს. ამ დროს შემოვარდნენ პატრონები, ნანადირევი წამართვეს და გამომლანძღეს.

დავრჩი კუდამოძუებული და შეურაცხყოფილი. მერე გავიგე, რუსოს მეზობელი ბაზარში წაუყვანია და ახალი ქათმები უყიდია. რუსო შემეცოდა. მე ხომ მასზე მზე და მთვარე ამომდის. ოჯახში ყველა მიყვარს თავისებურად, რუსო კი დედაჩემს მაგონებს, ყველა სურვილს რომ მისრულებდა. თუ საჭირო გახდა, მისი გულისთვის თავსაც გაეწირავ!

უბანში ცხოვრობდა ერთი პატარა, წითური გოგო, რომელსაც რუსო საჭმელს აჭმევდა. სახელად ერქვა პაკო. პაკო ცდილობდა ჩვენს სახლში შემოსვლას და აქ გაპარპაშებას, რასაც მე, ბუნებრივია, არ დაუშვებდი. მას ნათლად აგუხსენი, რომ: ა) სახლში შემოსვლა არ შეიძლება; ბ) ჭამა შეიძლება მაშინ, როცა მე დავამთავრებ ან რამე დამრჩება შესაჭმელი; გ) ზედმეტი ხმაური და ყეფა მხოლოდ ქუჩაში.

პაკომ თითქოს ყველაფერი გაიგო, მაგრამ ჯიუტად ცდილობდა სამივე პუნქტის დარღვევას. შემოსასვლელთან დაწვებოდა და ელოდა ჩემს დაძინებას. მე ძილს არ ვიკლებდი, მეძინა, მაგრამ ცალი თვალი ღია მქონდა და ყველაფერს ვაკონტროლებდი. ასეთი თავხედი ძაღლი არ მინახავს, თუმცა რად გინდა, გენაცვალე, მიუხედავად თავისი უშნო სიფათისა, ორჯერ გათხოვდა და ოთხ-ოთხი ლეკვიც კი დაყარა. თან მეორედ რომ გათხოვდა, უკანა ფეხი უკვე მოტეხილი და დამოკლებული ჰქონდა. აი, ზოგს როგორი ბედი აქვს! ნეტავ ჩემი გათხოვების ამბავი როგორ იქნება? ამას, ალბათ, როცა დრო დადგება, ჩემი რუსო გადაწყვეტს. ყური მოგკარი, რუსოს ნაცრისფერი ჰასკი – რუფუსი მოსწონს. მაგაზე არც მე ვიტყვოდი უარს. ვნახოთ, რა გამოვა!

გიგა – თეთრი ლაბრადორის პატრონი 2009 წლის სექტემბერი

პარკში ვასეირნებთ ძაღლებს. მივადექით კორტეზის გვერდით პატარა მდელოს. სამნი ვართ – მე, ჩარას პატრონი და გელა თავის შავ მეძებართან ერთად. ჩორნაც აქაა, მხართეძოზე წამოწოლილი, ხან ჩოგბურთელებს გასცქერის, ხანაც უკანა ფეხით კისერს იქექავს. ძაღლები ისვენებენ, ჩვენ ვდგევართ და ვმასლაათობთ, ერთი სიტყვით, სრული იდილიაა. უცებ გზიდან გააფთრებული ყუფის ხმა გაისმა, დავინახეთ ჩვენსკენ მორბის ორი უზარმაზარი ძაღლი ისე სწრაფად, რომ ხეირიანად შეშინებაც ვერ მოვასწარიით, იმასაც ვერ მივხვდით, ჩვენი დაგლეჯა უნდოდათ თუ ჩვენი ძაღლების, და საერთოდ, რა ჯიშისანი იყვნენ. ჩვენამდე ორიოდ მეტრი ჰქონდათ დარჩენილი, რომ მათ წინ ჩორნა გადაუდგა, თუმცა ზომით მათი ნახევარიც ძლივს იქნებოდა. ერთმანეთს რომ შეასკდნენ, ჰაერში სულ მტვერი და ბალანი აცვივდა. კაცმა არ იცის, რით დამთავრდებოდა ეს შეტაკება, ჩორნას ნაღდად საშინელ დღეში ჩააგდებდნენ. ბედად, მაშინვე ამ ძაღლების პატრონები მოცვივდნენ აქოშინებულები და თავიანთი ძაღლები დააშოშმინეს, შემდეგ ბოდიშები გვიხადეს, ძაღლებს საბელები გამოაბეს და თვალს მიეფარნენ.

ერთი სიტყვით, ამ ჩორნამ დღეს ჩვენი გულისთვის თავი გადაადო.

ჩარა

2009 წლის ნოემბერი

ახლა მოგიყვებით, როგორ მოვახერხე უზრდელი შარპეის მოხიბვლა. რაღა დაგიძალოთ და ძალიან მიყვარს ბიჭების მოხიბვლა. თანაც ეს კარგად მეხერხება – ვიცი ჩემი სილამაზე, ჩემს ცისფერ თვალებს გულგრილად ვერავენ გაუვლის. თუმცა, პატიოსანი გოგო ვარ და ზედმეტები – ეს სექსები და მექსები სხვისიც არ მომწონს. სხვათა შორის, ვიცი, რომ ჩემნაირი წესიერი გოგო-ადამიანებიც არიან ამ ქვეყანაზე, ზოგი კი ფანდურზეც მღერის: „მოვაკვლევინებ სურვილსა, ახლოი არ გავეკარები“, თუ რაღაც ამნაირი.

ეს შარპეი ჩვენ გვერდით კორპუსის პირველ სართულზე, ეზოში გამომავალ აივანზე ცხოვრობდა, თავს რიკულიდან გამოყოფდა და ყველას უყვოდა, ზოგჯერ უახროდაც. როგორც ეზოში ამბობდნენ, ამ შარპეის ყიდვა პატრონებს ძვირი დაჯდომიათ. შემდეგ უშოვიათ გამოცდილი მწვრთნელი, დიდი თანხაც მიუციათ და სასწავლებლად გაუტანებიათ. რამდენიმე დღეში ამ მწვრთნელს უთქვამს, თავი დამანებეთ, ეს ძაღლი მომაშორეთ და ფულს იქით მოგცემთო. რატომ ჩავარდა ასეთ სასოწარკვეთაში ეს კაცი, დეტალებს არ ყვებიან. ძალიან მოკლედ კი ითქვა – არ იწვრთნებაო. როგორც ჩანს, მარტო ამაში არ იყო საქმე. გუშინ ჩავედი ეზოში, ვხედავ, შარპეი მოწყენილი იყურება რიკულებიდან და თვალები ეხუჭება. მე რომ დამინახა, გაინახა, ვიგრძენი, მოვეწონე და ჩემი მოფერება მოუნდა. მე კუდი მომხიბვლელად გავაქიციინე და ნარნარი მოძრაობით მისკენ გავემართე. საწყალს გარეთ გამოსვლა არ შეეძლო, აივანზე წინ და უკან სირბილი და წკმუტუნი დაიწყო. მე უკანა ფეხებზე დავდექი, ავიწიე და რიკულებს შორის შევყავი სახე

– ლოყაზე კოცნის საშუალება მივეცი. გაგიჟდა და გადაირია. მეც ეს მინდოდა, მიწაზე დავეშვი, ზურგი შევაქციე და ჩემს გზას გავუდექი. დიდხანს მესმოდა მისი უიმედო ყევა.

დათო (ტატოს მეზობელი)

2009 წლის ნოემბერი

მას შემდეგ, რაც ჩვენმა მეზობლებმა სახლში ცისფერთვალება ჰასკი მოიყვანეს, ეს ხალხი სულ გამოიცვალა, ასეთი ბედნიერები მეგონი არასდროს ყოფილან. გამოჰყავთ ჩარა, ასეირნებენ, გზაში, ვაკის პარკამდე არის შეხვედრა-მისაღმებები და მოფერებები – ჩარა, რა ლამაზი ხარ, საყვარელო, შვილები რომ გეყოლება, ერთი მაჩუქე, შეიძლება ძეხვი ვაჭამო? და ასე შემდეგ.

თვითონ ჩარა მოსიყვარულე რომ იყო და ჩხუბი არ უყვარდა, მოჩხუბარი ძაღლებიც რომ ჰყავდა გაშველებული, გაგონილი მქონდა, მაგრამ, რაც დღეს ვნახე, ამან ყველაფერს გადააჭარბა. არა, ხალხო, ეს ძაღლი ნამდვილად მშვიდობისმყოფელი და დიპლომატი ყოფილა, ნაღდად საგარეო საქმეთა სამინისტროშია გასაშვები. ბევრი რომ არ გავაგრძელო, აი, რა მოხდა. მოვდივართ შინისკენ მე და ჩემი პატარა შვილი. ვხედავთ, სახლის წინ ჩარა უშველებელ ციმბირულ ლაიკასთან – აკელასთან ერთად დგას და ჭორაობს. აკელა პატრონს, ბატონ რეზოს მსხვილ საბელზე ჰყავს გამობმული და ტატოს ელაპარაკება. ჩარამ დაგვინახა თუ არა, მაშინვე ჩვენსკენ გამოცუნცულდა, მოგვიანერსა და შემომახტა მოსაფერებლად. ამ დროს აკელამ, ეტყობა რაღაცით არ მოვეწონეთ, საშინელი ყევა ატეხა და აგრესიულად

ჩვენსკენ გამოიწია, პატრონის შეგონებები არაფრად ჩააგდო. რაღა დაგიმალოთ და დავიძაბე. იმავე წუთს ჩარა მიბრუნდა, აკელას მიუახლოვდა და როგორც მივხვდი, სთხოვა, გაჩუმდი, ხალხს ნუ აშინებო. აკელამ ჩვენდა გასაოცრად, მართლაც შეწყვიტა ხმაური და უკმაყოფილომ ზურგი შეგვაქცია. ბედნიერი ჩარა, საფრთხე რომ მოგვაშორა, კვლავ ჩვენთან მოვიდა და თამაში განაგრძო. ყველა გაოცებული დავრჩით. რაც უნდა მაგარი მწვრთნელი იყო, ასეთ რამეს ძაღლს ვერ ასწავლი, ეს თვითონ უნდა მოიფიქროს. ზოგიერთმა ადამიანმა ჩარას რომ მიბაძოს მშვიდობისმოყვარეობაში, ნამდვილად ცუდი არ იქნება.

ლომა

2009 წლის 25 დეკემბერი

მე, ძმაო, ლომა მქვია და ეს არის ჩემი ხროვა. სულ ხუთნი ვართ. ახლა არ დამიწყოთ, ხროვა ცუდია და საშიში, ყველანი დასაბრედეები ხართო. მოგვეცით, ძმაო, თავშესაფარი, დღეში ერთჯერადი კვება მაინც და თუ მაშინვე ანგელოზებად არ გადავიქცევით, რაც გინდათ, ის გვიქენით. თქვენ ხომ ყველაფერი შეგიძლიათ! და საერთოდ, ჩვენ თუ ვახურებთ, თავს ვიცავთ და შიშისგანაც ვხმაურობთ. გვაქვს ჩვენი ტერიტორია და სხვისი არაფერი გვინდა. ვინმე ნაგლი თუ ცხვირს შემოყოფს, გავტისკავთ და მართლებიც ვიქნებით.

აი, შაბათს, ერთი პარკელი ჩორნა დაიჩითა, ჩვენს გოგოს უპირებდა ჩალიჩს. ჩვენ იმას დღე ვაყარეთ, რეანიმაციაც ვეღარ უშველის – ორივე ფეხი დაფუგლიჯეთ და გვერდებიც ზედ მივაყოლეთ, ძლივს გაგვასწრო ცოცხალ-მკვდარმა. მერე გავიგეთ, ერთი კვირა

ხის ქვეშ გდებულა, ვერ ინძრეოდა მშიერ-მწყურვალი, შემდეგ ვიღაც ტიპებს წაუყვანიათ მოსასულიერებლად სახლში. ცოცხალი თუ გადარჩა, ჩვენსკენ ვედარ გამოიხედავს. ჩვენ, ძმაო, მართლები ვართ და ამას ყველგან დავამტკიცებთ.

ჩორნა

2009 წ. 30 დეკემბერი

მართლაც ცუდი ამბავი დამემართა. ხუთი დღეა, მშიერი ვარ, ფეხზე ვერ ვდგები, დავსუსტდი, მამცივნებს, ჭრილობები მიჩირქდება. ბევრნი იყვნენ და მომერიენ. ნუთუ უნდა მოვკვდე? მერე იტყვიან, რა მოხდა, ძაღლი იყო და მოკვდაო. ჩვენი სიკვდილით ყველაფერი მთავრდება – არც სამოთხეში ხარ, არც ჯოჯოხეთში. უბრალოდ, აღარ ხარ, მორჩა და გათავდა. შეიძლება ერთი-ორჯერ ვიღაცას გაახსენდე, ესაა და ეს.

რა ხდება? თვალი გაგახილუ. ვხედავ, ოთო და გია ექიმი თავს დამდგომიან და რაღაცას ლაპარაკობენ. მე ისე ვარ, მოსმენაც არ შემიძლია, ნეტავი ფეხები არ მტკიოდეს. უცებ ორივე წავიდა. მარტო დამტოვებენ? არ მიშეგლიან? რამდენიმე ხანში ოთო და მამამისი მოვიდნენ, ხელში ამიყვანეს და მანქანაში ჩამსვეს. მანქანაში ჩაჯდომა მაინცდამაინც არ გამიხარდა, ვიცი, რატომ მიჰყავთ ხოლმე უპატრონო ძაღლები მანქანით, მაგრამ ამათ ვენდობი. სახლში სწრაფად მივედი, ამიყვანეს მეოთხე სართულზე, შემიყვანეს თბილ ოთახში, მაჭამეს, წყალი დამალევიან, მერე გავიგე, წამლებიც მოუციათ. ნემსიც გამიკეთეს, რუსომ ფეხ-

ები შემიხვია და დავიძინე. სიზმარში ხროვა ვნახე, როგორ მგლეჯდნენ, ვწკმუტუნებდი და გამეღვიძა. კიდევ კარგი, სიზმარი იყო.

ჩორნა

2010 წლის 30 აპრილი

დღეს დიდი დღე იყო. მანქანით წაიმყვანეს ექიმთან და, რაც მთავარია, გაკეთებული მქონდა საბელი! ეს ნიშნავს, რომ მე ვიღაც უპატრონო, ქუჩის ძაღლი კი არა, უკვე პატრონიანი ვარ, მაშ! სანამ მანქანაში ჩაგჯდებოდი, ეზოში მეზობლები პატივისცემით მიყურებდნენ. გზაში ნაცნობი ქუჩის ძაღლები შემხვდნენ, შურით შემომცქეროდნენ. მე ამაყად ვუმზერდი და მისალმების ღირსადაც არ ჩავთვალე. რას იზამ, ასეთია ცხოვრება!

აღიკო ექიმმა გამსინჯა. ტატოს და ოთოს წამლები შესახებ რაღაც უთხრა, დაგვემშვიდობა და ფულიც კი არ გამოგვართვა. ალბათ კარგი ამბები მიუვიდა ჩემზე და ამიტომაც გაგვიწია შეღავათი. ნეტავი კი მეშველებოდეს! ეს ოსტეომიელიტი ცუდი რაღაც ყოფილა – კანიდან სითხე გამომდის და მაწუხებს. დარწმუნებული ვარ, ყველაფერი კარგად ჩაივლის, მე ხომ უპატრონოთა სიაში აღარ ვწერივარ!

ჩორნა

2010 წლის მაისი

მოდით შევაჯამოთ, რა მაქვს დღეს! სიკეთე – სახელში შემომიშვეს. მართალია, როგორც ავადმყოფი და ისიც რამდენიმე დღით, მაგრამ ხომ მაინც შევედი. აქ, რა თქმა უნდა, კარგია, თბილა, საჭმელი და სასმელი ბლომადაა. ერთი-ორჯერ ჩარას დასასვენებელ დივანზეც კი მოვახერხე აძრომა, მაგრამ ჩარამ იქიდან სწრაფად გამომაძევა. სახლი კარგია, მაგრამ ერთი ცუდი ის აქვს, რომ ცა არ მოჩანს, არც მზე, არც მთვარე, არც ღრუბლები, ქარიც არ ქრის და ხეები არ შრიალებს. ერთი სიტყვით, ერთი უშველეუბელი ყუთია, რომელიც ადამიანებს ძალიან მოსწონთ და, სხვათა შორის, ოცნებობენ, რომ უფრო დიდი ჰქონდეთ. ჩემს მიმართ ოჯახში ყველა ყურადღებითაა, განსაკუთრებით რუსოს ვუყვარვარ, წამლებს და გადახვევებს არ მაკლებს. ვიცი, რომ მალე გამოეჯანმრთელდები, ყველაზე სასიამოვნო კი ჩარასთან ახლოს ყოფნაა. ჩვენ ძველებურად ვმეგობრობთ, ვძიძგილაობთ და ჩემი ნატკენი ფეხი ამაში ხელს არ მიშლის.

ბოლო კვირაა, ჩარას უცნაურობებს ვამჩნევ. ადამიანები ამას „ატეხვას“ ეძახიან. მე ამდენი არ ვიცი. იმას კი ვამჩნევ, რომ საოცარი გრძნობები გამიჩნდა. თავს ძლივს ვიკავებ, რომ არ მივეფერო და არ მივახტე. ამას პატრონები მიკრძალავენ. თვითონ ჩარა კი ყმუის, მეძახის, მაგრამ ვაი, რომ რკინის კარი გვაშორებს ერთმანეთს. ველოდები, როდის გამოიყვანენ გასასაყირნებლად, ან იქნებ ვინმე მოვიდეს, რომ კარი გაიღოს და დრო ვიხელთო, ჩარას გვერდით აღმოვჩინდე. თან რა სასიამოვნო არომატს აფრქვევს, ტვინს მირევს!

ქუჩაში რომ გაჰყავთ, სხვა ბიჭი ძაღლებიც მისკენ მიიწევენ. მე ნერვები მეშლება, მზად ვარ, სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში ჩავერთო ჩემი ჩარასთვის. ეგ კი არა, უკვე გოგო-ძაღლებზეც ვეჭვიანობ, ვიდრინები, არ ვაკარებ ჩარას, არ ვიცი, ასე რატომ ამერიკა გონება.

გუშინ ყური მოვკარი, ჩარას პატრონს მეზობელი ეკითხება ჩემზე, რომეო რა იქნა, მთელი დღე არ გამოჩენილაო. რომეო რას ნიშნავს და რატომ დამარქვეს, არ ვიცი, მაგრამ მგონი ცუდი სიტყვა არ უნდა იყოს (აშკარად ჩანს, ჩორნას არა აქვს წაკითხული შექსპირის „რომეო და ჯულიეტა“ - ტატო).

ჩორნა

2010 წლის მაისის ბოლო დღეები

არა, უნდა ვაღიარო, რომ ჩარა მიყვარს, მისთვის თავს არ დავზოგავ. მართალია, სხვა გოგოებთან ნამყოფი ვარ, ერთხელ ტრაგიკულადაც კი დამთავრდა ეს ამბავი, მაგრამ ჩარა სულ სხვაა. მართალია, მასთან სხვანაირად არც მივსულვარ, თუმცა ამას ჯერ-ჯერობით არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. ჩარას გარეშე ცხოვრებას აზრი არა აქვს. რა ბედნიერებაა მის გვერდით ყოფნა, სახის გალოკვა! მე, როგორც ნამდვილი ქართველი ძაღლი, ვერ დავუშვებ ჩარას გვერდით სხვა ბიჭს. ამას წინათ დავინახე, რომ უახლოვდება უშველებელი ამერიკული ბუდლოგი, საცაა მოვა და დაყნოსავს ჩემს ჩარას. ბევრი ფიქრი არ დამიწყია, ვეტაკე. მართალია, მომერია, კბილებიც დამასო, მაგრამ ჭკუა ვასწავლე, სხვა დროს ზედმე-

ტებს არ მოინდომებს. ორი დღის წინ კავკასიურ ნაგაზ ბასარასთან მომივიდა დიდი ჩხუბი. მერე რა, რომ ჩემზე სამჯერ მეტი წონა აქვს. ამაზე არც მიფიქრია. კიდევ კარგი, პატრონმა გამოგლიჯა ჩემი თავი პირიდან. შეექძლო მოვეკალი კიდევ, მაგრამ ასეთი ცისფერი თვალებისთვის ღირს თავის გაწირვა.

ცოდვა გამხელილი სჯობს და ერთხელ ჩარას გული დავწვივიტე. მივსეირნობთ, მივკუსკუსებთ და უცებ შემოგვხვდა ერთი თეთრი გოგო, უჯიშო და უპატრონო, თუმცა ძალიან ეშხიანი. მე მისკენ გავიწიე და თვალიერება დავუწყე. ამ დროს მესმის ჩარას ყმუილი – გაოცებული და ნაწყენი მიყურებს. მივხვდი ჩემს შეცდომას, შეყვარებულის წინ სხვა გოგოებს არ უნდა დაუწყო არშიყოლა. ასეთ რამეს მეორედ აღარ გავაკეთებ. თუ ისე მოხდა, რომ ჩარამ ვერ გაიგო, კიდევ ჯანდაბას, ხომ გესმით, ახალგაზრდა ვარ და სისხლი მიდუღს...

ჩარა

2010 წლის გაზაფხული

რა წაიღო ტვინი ამ ჩორნამ! და საერთოდ, ვინაა ეს ძაღლი, ერთი უპატრონო, პარკის ბიჭი, არც წინაპრების საბუთები, არც პოლიკლინიკის ანკეტა. კი ბატონო, ლეკობაში კარგად ვთამაშობდით, იღეთებსაც მასწავლიდა, რასაც ყოველთვის ვიყენებდი ნებისმიერი წონის ძაღლთან და ნაზი გრძნობებიც მქონდა ჩორნას მიმართ, მაგრამ ახლა ხომ არა ვარ პატარა. ნუთუ ვერ ხვდება, რომ მაგის ცოლი არასოდეს გავხდები? გულის სიღრმეში კი ახლაც მსიამოვნებს ასეთი

ყოფილება და მოფერება, მაგრამ მეტი იმედი რომ არ უნდა ჰქონდეს, ამდენი ჭკუა არა აქვს? თან ყოველ გასეირნებაზე გვერდით მომყვება, კარგი მცველივით, საკმარისია, რომელიმე ბიჭმა ჩემდამი ინტერესი გამოიჩინოს, მაშინვე შუაში ჩადგება, ღრენას იწყებს და მზადაა, შეეტაკოს. ასე რომ, არავის მაკარებს. თვითონ კი, როგორც გავიგე (პარკში ჭორიკანებს რა გამოლევს), სწორედ ვიღაცა ძუკნასთან წაუსწრიათ ხროვის ძაღლებს და დაუგლეჯიათ. ახია მაგაზე. არა, კი მეცოდება, რომ უკანა ფეხით დაკოჭლდა და დაინვალიდა. მაინც სულ ჩხუბის ხასიათზეა. მე კი, როცა მომიხელთებს, სულ მეფერება და მლოკავს. ვერ გაიგო, ეს უკვე აღარ მაინტერესებს. მე კავკასიური ნაგაზი ბასარა მომწონს – დიდი, ლამაზბეწვიანი ვაჟკაცი, დინჯი, სერიოზული, ზედმეტად რომ ხმას არ იღებს და ამას წინათ ამ სულელ ჩორნას სულ ბდღვირი რომ ადინა. რაღა დაგიმალოთ და ჩემი გულისთვის ბიჭები რომ ჩხუბობენ, ძალიან მსიამოვნებს. ასეთი რამ ხშირად ყოფილა.

არ იფიქროთ, ჩხუბის ყურება საერთოდ მიყვარდეს. პირიქით, ყველა მიცნობს, როგორც მშვიდობისმყოფელს. რამდენი მოჩხუბარი ძაღლი გამიშვევლებია თავიანთი პატრონების თვალწინ, იმდენი სიცოცხლე მე! რაც შეეხება ჩორნას, მომბეზრდა მისი მეთვალყურეობა და პნატონური სიყვარული (**ჩარა, როგორც ჩანს, გულისხმობს პლატონურ სიყვარულს - ტატო**), მიხედოს თავის ძუკნებს და კოჭლ მარცხენა ფეხს, ჩემი პატრონები რომ უშედეგოდ მკურნალობენ აგერ უკვე ნახევარი წელია. ან ეს ოთახში შემოსვლა და დამით დარჩენა რა წესია? რა, პარკში აღარ უნდა, თუ კარის წინ წოლა მობეზრდა? ეგდოს თავის ადგილას და გაიგოს, რომ ეს სახლი ჩემი ტერიტორიაა.

თამრიკო (ტატოს ნათესავი)

2010 წლის ივნისი

აუჰ, მე ვიცი, ეს ჩორნა და მაგის ისტორია, კორტებზე მწვრთნელებმა მიაბზეს. დედამისი, ჯიშინი და მოვლილი პოინტერი პატრონებს მიუტოვებით, პარკში ყველა ეფერებოდა და აჭმევდა. ერთ დღესაც დაორსულებულა, რა თქმა უნდა, ყველასთვის უცნობი ძაღლისგან. მერე გაუჩენია ჩორნა და მისი და-ძმები. უვლიდა თურმე თავის ლეკვებს, არავის აკარებდა მათ, არც ადამიანებს და არც ძაღლებს. იყო თავისთვის ბედნიერად. აი, შემდეგ მომხდარა საშინელება. ვიღაც კაცი გამოჩენილა პარკში, პისტოლეტით ხელში და ჩორნას დედა ლეკვების თვალწინ დაუხვრეტია, იარაღი ჯიბეში ჩაუდვია და კმაყოფილი წასულა შინ. ასე დარჩა ჩორნა მარტო, და-ძმაც დაკარგულან. ამის შემდეგ ცხოვრობს პარკში და უცნაურია, რომ ადამიანების არ ეშინია. თქვენ როგორ დაგიახლოვდათ ეს ჩორნა? ჩარას მეგობარია, ხომ? კარგია, რომ ყურადღებას აქცევთ. ცოდოა, ობოლია და უპატრონო. პარკშიც ჰყავს გულშემატკივრები. ორი ქალბატონი ვიცი, მისთვის ყოველთვის მოაქვთ სახლიდან საჭმელი.

ტატო

2010 წლის ივნისი

მივიღვარ დილით მანქანით სამსახურში, ჭავჭავაძეზე ვხედავ, გვერდით მოდის ლამაზად შეღებილი ფურგონი, ახატია სიმპათიური ძაღლი და აწერია „ვეტერინარული დახმარება“. გავიფიქრე, რა კარგია,

ვიდაცა ძაღლებზე რომ ზრუნავს. გახერღით წითელზე. ფურგონიდან შავპერანგიანი ვაჟკაცი გადმოსტა, რკინის მარწუხით ხელში და იქვე ხის ქვეშ მოფუსფუსე ლეკვისკენ გაქანდა. ლეკვს შეეშინდა და გაიქცა. კაცი გახერდა, ვიფიქრე, გადარჩა-მეთქი ეს საცოდავი. აინთო მწვანე, მე გზა გავაგრძელე, სარკიდან ვხედავ, კაცი არ მოეშვა, გაეკიდა, მისწვდა რკინის მარწუხებით, ააწკმუტუნა და გამარჯვებულმა მანქანაში ჩააგდო.

ამას წინათ ინტერნეტში ვნახე, თბილისში, ბეიკერის ორმოში დახოცილ ძაღლებს რომ ყრიან, ზოგჯერ ცოცხლებსაც, როგორია!

მთელი დღე იმ უბედურ ლეკვზე ვფიქრობდი.

ჩარა

2010 წლის 5 ივლისი

სიზმრებისა საერთოდ არ მჯერა. ბევრი სიზმარი მინახავს, ზოგი კარგი, ზოგიც უსიამოვნო, მაგრამ გამღვიძებია და ჩქარა დამვიწყებია. აი, გუშინ კი უცნაური რამ დამესიზმრა, მინდა წვრილად მოყვე. თითქოს ჩვენი ოჯახის ოთხივე წევრი მასეირნებდა, სადღაც მთაში მივდიოდით. უცებ უზარმაზარი მანქანა გამოჩნდა. ვერ გაიგებდი, სატვირთო იყო თუ ჯიპი. შავი ფერის, ლაპლაპა, ნომრებიც კი დამამახსოვრდა 08-10. მოულოდნელად მანქანამ ლაპარაკი დაიწყო და რაღაც ქაღალდები გვიჩვენა. დაუინებით ითხოვდა, დასხედით და წამომყევითო. ერთ ფურცელზე განკარგულება ეწერა, მეორეზე – მარშრუტი. შევატყვე, რომ პატრონებს შეეშინდათ და ჩასხდომას არ აპირებდნენ. მივხვდი, ეს მანქანა თავს არ დაგვანებებდა. ამი-

ტომ სწრაფად ავხტი, უკანა დასაჯდომზე დავწეკი და თვალები დავხუჭე. კარები დაიხურა, მანქანა დაიძრა და მეც გამეღვიძა.

დილით კარგა ხანს უხალისოდ ვიყავი, მერე ჩორნა მოვძებნე და ყველაფერი მოვუყევი. არაფერი მიპასუხა, სიზმარია, ამაზე ნულარ ფიქრობო, თუმცა შევატყვე, რომ ცუდ ხასიათზე დადგა. გული რომ გადაამეყოლებინა, ყუთიდან ჩოგბურთის ბურთი ამოვიღე და თამაში დავიწყე, ხოლო საგულდაგულოდ გადამალული ნახევრად გამოსრილი ძვალი, რომელზეც ცოტა ხორცი იყო შერჩენილი, ჩორნას მივუტანე და ცხვირწინ დავუდე. მინდა გითხრათ, განსაკუთრებით მნიშვნელოვან და გემრიელ საჭმელებს ხან ოთოს ბალიშის ქვეშ ვმაღავ, ხან ოთახის ყვავილის დიდ ქოთანში ვმარხავ, ზოგჯერ კი ტახტზე გადაფარებული ხალიჩის ქვეშ ვინახავ ხოლმე. ერთხელ, პატარა რომ ვიყავი, ჩემმა პატრონებმა დამალული ხორცის ნატრები იპოვეს, კარგად იხალისეს და იცინეს. ვერ გავიგე, რა აცინებდათ!

ჩორნა

ბოლო ჩანაწერი, 2010 წლის 7 ივლისი

ოთომ ჩარა გამოიყვანა სასეირნოდ. მეც, რა თქმა უნდა, ავეტორღიალე. პარკიდან კუს ტბისკენ ავდიოდით. ჩვენ დავწინაურდით, ოთო აღარ ჩანდა. მე გზიდან გადავედი ტყეში. ჩარა გზაზე დარჩა. უცებ დიდმა მანქანამ გაიქროლა, ჩარას მოკლე წკმუტუნის გავიგე. როდესაც მივირბინე, ჩარა გზის გვერდზე ეგდო და ეძინა. მე დავშორდი. შორიდან დავინახე,

როგორ აიყვანა ოთომ იგი ხელში და ვიდაცის მანქანაში ჩასხდნენ. ოთოს სახე გაფითრებოდა, თვალები კი წითელი და სველი ჰქონდა.

ერთ საათში სახლისკენ წამოვედი და ვხედავ, პარკის შესასვლელთან ოთომ და ტატომ თავიანთი მანქანის საბარგულიდან ჩარა ამოიყვანეს, თეთრ ტილოში გაახვიეს და პარკში შევიდნენ. ტატოს ხელში დიდი ჯოხი ეჭირა. მიადგნენ პარკში პატარა ტყეს და მიწის ამოთხრა დაიწყეს. ჩარას კიდევ ეძინა და ეძინა. მე გამოვიქეცი, სახლში მივირბინე და მათ მოსვლას დაველოდე. ორივე დაბრუნდა, ჩარა არ ჩანდა. ვიფიქრე, დაველოდები-მეთქი. უკვე ორი კვირა გავიდა, მე კი ველოდები და ველოდები. სანამ არ ვნახავ, აქედან ფეხს არ მოვიცვლი...

ავტორისაგან

ბევრმა, ვინც „სიყვარული ოთხ ფეხზე“ წაიკითხა, მთხოვა, რომ ვაკის პარკში ის ადგილები, სადაც მაშინ დღიურების ჩანაწერები ვნახე, კიდევ ერთხელ კარგად გადაამეთვალეურებინა, ეგებ რაიმე საინტერესო მეპოვა. მართალი გითხრათ, ამისი ხალისი აღარ მქონდა, მაგრამ მეგობრების ხათრით არ დავიზარე და თქვენ წარმოიდგინეთ, ახალ ჩანაწერებს წავაწყდი, ძირითადად იგივე პერსონაჟებისას. იძულებული გაფხდი, კვლავ შემეწუხებინა ხალხი და კიდევ ერთი პატარა მოთხრობა გამომეცა, რომელსაც სახელად დავარქვი

gatexil i gul i

ჩორნა

2010 წლის სექტემბერი

იმ ტრაგიკული ამბის შემდეგ ხელში კალმის აღება კი არა, ადამიანების დანახვაც აღარ მინდოდა. როგორ გაიმეტა იმ ცუდმა მძღოლმა ჩემი საყვარელი გოგო.

მერე მითხრეს, გაუჩერებია მანქანა და იქ მყოფი ერთადერთი კაცისთვის, რომელიც ავარიას შეესწრო, უთქვამს, არავისთან არაფერი წამოგცდეს, ხომ ნახე, ჩემი ბრალი არ იყო. იმ კაცს კი მძღოლის სახელიც დავიწყებია და მანქანის ნომერიც, რას იზამ, ადამიანები ზოგჯერ ერთმანეთს არ ინდობენ, ძაღლზე ვინ შეიწუხებს თავს. ეს ამბავი მართლაც ასე მოხდა, იმ თვითმხილველმა თვითონ მოუყვა ყველაფერი რუსოს. რუსოს კი რა უნდა ექნა, მძღოლს ხომ ვერ დაიჭერდა ციხეში? აი, ძალოვანი უწყების თანამშრომელი რომ ყოფილიყო, მაშინ აუცილებლად იპოვნიდა მკვლელს, სად დაემალებოდა? მაგრამ რა შელავათი, ჩემს ჩარას მაინც ვეღარ გააცოცხლებდნენ...

არა, რა სულელი ვარ, როგორ ვერ მივხვდი, რომ ჩარა მოკლეს, სიკვდილი არასდროს მინახავს, ალბათ ამიტომაც ვერ გავიგე, რა მოხდა სინამდვილეში და ველოდი, როდის გამოჩნდებოდა ჩემი საყვარელი მეგობარი.

იმ დღეს, ბედის ირონიით, რუსოს დაბადების დღე იყო, სტუმრები მოვიდნენ, მას კი ეცირებოდა, მაგრამ რცხვენოდა და თავს იკავებდა. მერე აკელას პატრონი მოვიდა, ბატონი რეზო, მან კი ვერ შეიკავა ცრემლები, აღარ იცოდნენ ოჯახის წევრებმა, როგორ დაემშვიდებინათ იგი. ზოგმა სტუმარმა მაინც და მაინც არ მიიტანა გულთან ახლოს ეს ამბავი, ერთმა ისიც თქვა, მე რომ მოვკვდე, ალბათ ამდენს არ ინაღვლებდითო,

წარმოვიდგენიათ, ძაღლს შეადარა თავი. დაბადების დღე კი მაინც ჩაატარეს, ჩარა არ უხსენებიათ, მაგრამ ვიცი, ყველა მასზე ფიქრობდა. ადამიანები მკვდარ ძაღლებს თურმე არ იხსენიებენ, რადგან ჰგონიათ, რომ ჩვენ სული არა გვაქვს! რთული საკითხია! ამას ალბათ სიკვდილამდე ვერ გავიგებ, არც მინდა, რაში მაინტერესებს, სიცოცხლე მინდა.

ჩარას დაღუპვის შემდეგ ისე მოხდა, რომ ფაქტობრივად რუსოსთან გადავსახლდი ოჯახში, ღამით იქ მეძინა, დილას და საღამოს მაჭმევდნენ, დანარჩენი დრო – მთელი დღე თავისუფალი მქონდა, გარეთ გავდიოდი და რასაც მინდოდა, იმას ვაკეთებდი. ყელზე წითელი ლამაზი საყელო გამიკეთეს და ზედ ყოველი შემთხვევისთვის ბინის ტელეფონის ნომერი დაწერეს შავი ფლომასტერით. არა, მე ნამდვილად არავინ მომიპარავს გამოსასყიდის მისაღებად, არავის სჭირდება უჯიშო და მარცხენაფეხდამოკლებული ჩორნა. ტელეფონის ნომერი იმიტომ მიაწერეს, რომ ძაღლების დამტკერებმა თუ მომიხელთეს, ნახონ, რომ გულშემატკივარი მყავს!

მე სხვა ძაღლებივით გასეირნება არ მჭირდება, ამიტომ პატრონებს არ ვაწუხებ. მოკლედ, ჩარას ამბავი რომ არა, ვიტყოდი, რომ უბედნიერესი ძაღლი ვიყავი თბილისში და აი რატომ – ქუჩის ცხოვრებასაც ვაგრძელებდი და ოთხი პატრონიც მყავდა. უბანში საქმეებს რომ მოვათავებდი, შინ ვბრუნდებოდი. თუ კარი დაკეტილი იყო, კარების წინ გაშლილ რბილ საგებზე ვწევებოდი და ველოდებოდი კარის გაღებას. ეზოში ტატოს გამოჩენას მეოთხე სართულიდან უკვე ვგრძნობდი და ყეფა-ყმუილით ვეხმიანებოდი. ტატოს უკვირდა, როგორ გრძნობს ჩემს მოსვლას ამხელა მანძილზეო, ყველას ეკითხებოდა, ინფორმაციებს ეძებდა წიგნებსა და ინტერნეტში, ბოლოს იმ აზრზე მივიდა,

რომ ძალი საოცარი ყნოსვითაა დაჯილდოებული და დიდ მანძილზე შეუძლია იგრძნოს ნაცნობი სუნი. ეს მართალიცაა, ჩვენ სანაქებო ყნოსვა გვაქვს, მაგრამ ლაპარაკი რომ ვიცოდეთ, ვეტყვოდი, ჩემო კარგო, შენს მოსვლას პირველ რიგში გულით ვგრძნობ და მერე უკვე გრძნობის სხვა ორგანოებით!

ის კიბეზე ამოვიდოდა, მომეფერებოდა, კარს გამიღებდა და ოთახში მიშვებდა. აქ საჭმელ-სასმელი არ მაკლდა, მაგრამ პირველ რიგში კვლავ და კვლავ უნდა ვყოფილიყავი დარწმუნებული ოჯახის წევრების სიყვარულში. ამას ჩვეულებრივ მარტივად ვადგენდი – მიუვახლოვდებოდი და თავს მიუშვებდი, როცა თავზე ხელს დამადებდნენ ან გადამისვამდნენ, ეს ნიშნავდა, რომ ძველებურად ვუნდოდი და ვუყვარდი, შემძლო მშვიდად ვყოფილიყავი მთელი დღე.

სადარბაზოში ბევრი გულშემატკივარი გავიჩინე, განსაკუთრებით მეორე, მესამე და მეხუთე სართულე-ბზე. მეორეზე უკრაინელი ცოლ-ქმარი ცხოვრობს, იური და მარინა, ელჩები თუ რაღაც ასეთები არიან. ეს არ ვიცი, საელჩო და კონსული რას ნიშნავს, მაგრამ კარგი ხალხი კია! ჩემთვის ყოველთვის მოეძებნებათ გემრიელი ლუკმა, იციან, რომ მშიერი არ ვარ, მაგრამ მაინც, მე კიდევ თავს ვერ ვიკავებ, კარგ საჭმელს რომ მთავაზობენ და თქვენ წარმოიდგინეთ გავსუქდი, ქუჩაში გოგოები დამცინიან უკვე. არა, ცოტა დიეტა არ მაწყენდა, მაგრამ როგორ გინდა თავი შეიკავო? მეხუთეზე კიდევ ნუნუ ბებია და გოგი ბაბუა ცხოვრობენ, ისინიც მანებივრებენ, არ მაკლებენ ქათმის და გოჭის ძვალ-ხორცს, მესამე სართულზე კი ირაკლი ზრუნავს ჩემზე, ათასნაირი ნუგბარით მიმასპინძლდება... და უარს ვერ ვეუბნები. სახლში ხვდებიან ჩემი გასუქების მიზეზს, მაგრამ არ მსაყვედურობენ.

ქუჩაში და ვაკის პარკში ცხოვრება ძველებურად

დუღს. სამწუხარო ამბებიც მოხდა. ჩვენი მეზობელი ხომ გახსოვთ, შარპეი ლაქი, ჩარას რომ ეარშიყებოდა, ჩარა კი ამასხარავებდა და ნერვებს უშლიდა, ჰოდა ეს ლაქიც მომკვდარა, პატრონებს ბევრი უწვავლიათ, ვეტექიმები და წამლები არ დაუკლიათ, მაგრამ ვერ უშველიათ. ეს ამბავი ლაქის პატრონმა მოუყვა ტატოს ეზოში, მეც იქ ვიდექი და ყველაფერი გავიგე. ტატოს ტელეფონზე ჩაწერილი ჰქონდა ვიდეო, სადაც ის საწყალი ლაქი ჩარას ეკურკურებოდა და მერე ჩარა როგორ გარბოდა მისგან, პატრონმა რომ ნახა, ერთი ამოიოხრა და თქვა: ეჰ, ჩემი ლაქი!

აი, ზოგს როგორ უყვარს თავისი ძაღლი, მკედარიც კი ახსოვს, მე თუ მოვკვდი, ნეტა მეც ვეყვარები და ვეხსომები ვინმეს? თუმცა რა დროს სიკვდილია, ჯერ ახალგაზრდა ვარ, ალბათ ოთხი წლისაც არ ვიქნები!

ჩორნა

2010 წლის დეკემბერი

მთელი სახლი შესწავლილი მაქვს. აქ საუკეთესო ადგილი იმ ოთახის დივანზეა, სადაც რუსო ბავშვებს ამეცადინებს. აქ თუ მოვახერხე ასვლა, ეს დიდი პატივი და ბედნიერებაა, მაგრამ როგორც კი ტატო კარს გააღებს და შემომხედავს, უთქმელადაც ვიცი, რა უნდა ვქნა – ჩამოვსტები და ჩემს ადგილზე მივდივარ შემოსასვლელში. ასე უსიტყვოდ გვესმის ერთმანეთის. მაგრამ იკითხავთ, თუ იცი, რომ არ შეიძლება, რაღას მიძერები, შე კაი ძაღლო, ხომ იცი, მაინც მოგიწევს ჩამობრძანება! მართალია, ბატონო, ვადიარებ, მაგრამ

ვის არა აქვს ასეთი მცირე სისუსტეები, იქ რამდენიმე წუთით ყოფნაც კი ჩემთვის უდიდესი სიამოვნებაა, აკრძალული ხილი, მოგეხსენებათ...

ბოლო დღეებია, ვგრძნობ, ოჯახში, რაღაცნაირი დაძაბულობაა, ოთო და რუსო ერთმანეთში ენერგიულად ლაპარაკობენ, ტატო რომ შემოდის, ჩუმდებიან, თითქოს არაფერიც არ ხდება. ერთხელ ტატომ ცოტა ნაწყენმაც კი უთხრა, რა ხდება, არ იტყვიო, რაზე ჩურჩულებთო. რუსომ შორიდან მოუარა და უთხრა, იქნებ ერთი ლეკვი მოგვეყვანა, ჰასკი, რა იქნებოდაო. ამაზე ტატომ მიუგო, აღარ მინდა არავითარი ლეკვი, დიდი მადლობა, თუ ძალიან გნებავთ, აგერ ჩორნა გვეყავს, სავსებით საკმარისია, ორი ძაღლი არ მჭირდება სახლშიო.

ეს რომ გავიგე, სიხარულისგან და სიამაყისგან მგონი ზომაში მოვიმატე, აი, როგორ ვუყვარვარ, სხვა ძაღლის გაგონებაც აღარ უნდა! ყველასთვის მინდოდა მომეთხრო ეს ამბავი, მაგრამ რუსომ ცივი წყალი გადამასხა, როცა თქვა, ოთოს დაპირდნენ ჰასკის ლეკვს, შეიძლება აჩუქონო. მე მაშინვე მივხვდი, რას გულისხმობდა, ეს ნიშნავდა, რომ სახლში აუცილებლად მოიყვანდნენ ლეკვს, რა, ის ჩარას შეცვლიდა? რა თქმა უნდა, ვერა, ეს ალბათ ჩემზე უკეთ თვითონაც იცოდნენ, მაგრამ მაინც უნდოდათ პატარა. მწუხარებისგან დაკვატარავდი, წარმოვიდგინე ჩემი თავი უბედური, მიტოვებული, გაგდებული... ჩვენს სახლში უცხო ძაღლი ჩემს ადგილას, კინაღამ ტირილი დავიწყე, მაგრამ არ მიტირია, იმიტომ, რომ ჩვენ, ძაღლებს, ტირილი არ შეგვიძლია ადამიანებივით. მერე, მოვიკრიფე ნებისყოფა, გამახსენდა, ბოლო სამი წელი როგორ თავს მევლებოდა ეს კეთილი ხალხი და ჩემი ეჭვებისა შემრცხვა, ასეთი ტყუილი რომ დავაბრალებ. არა, არ გამწირავენ!

რა გაეწყო, მოიყვანონ ლეკვი, თუნდაც კნუტი, თვითონ წყვეტენ ყველაფერს, ბუნებრივია, მე ხომ არ მკითხავენ, როგორ მოვიქცეთო. უნდა მზად ვიყო, კარგად მოვიქცე. ძაღლებთან ურთიერთობა მე არ მეშლება, დიდი გამოცდილება მაქვს და ჩემი პატრონების ხათრით ყველაფერს გავაკეთებ, რაც ჩემზე იქნება დამოკიდებული, ბევრ რამეს ვასწავლი, ვეთამაშები, დავიცავ მტრებისგან. მე უკვე მზად ვარ, ჩემო ძვირფასებო, მოიყვანეთ ის პატარა, მოიყვანეთ! და კუდი გავაქიციანე მარცხნიდან მარჯვნივ, შემდეგ კი ზევიდან ქვევით, ეს რასაც ნიშნავს, თუ არ იცით, რუსოს ჰკითხეთ და ის გეტყვით.

ოთო

2011 წლის 5 თებერვალი

ნიმამ იმშობიარა! ერთ თვეში ნიკა მის ლეკვს მაჩუქებს, პატარა ჰასკი გვეყოლება, ღამაზი, ფუმფულა, ცისფერთვალეა. ჩარას მწვრთნელმა ალბერტმა ერთხელ თქვა, თქვენ ახალი ძაღლი რომ გეყოლებათ, ჩარას არ შეადაროთ, რომელი ჯობია, უბრალოდ აიყვანეთ, მოუარეთ, ისიამოვნეთ, რაც მოხდა, მოხდა, არაფერი ეშველება. თითქმის ორი წელი გავიდა. შეიძლება ალბერტი მართალია, მაგრამ როგორ გინდა, ჩარა დაივიწყო?

დღეს ნიკას ველაპარაკე, მითხრა, ორი გოგოა დარჩენილი, ამოირჩიე, რომელიც გინდა. მივედი, ვხედავ, ორივე ისეთი საყვარელია, ვეღარ ვხვდები, რომელი სჯობს, ორივე ხომ არ წავიყვანო? მოდი, სახლში მივიყვან და იქ ყველამ ერთად გადავწყვიტოთ.

სახლში რომ მივიყვანეთ, ერთი სკამის ქვეშ შეძვრა, დაძინებას აპირებდა, მეორემ აქტიურად დაიწყო ოთახის დათვალიერება, ერთი-ორჯერ წაიყევა კიდეც. ეს მეორე მგონი უკეთესია, უფრო ლამაზიცაა და ყოჩაღიც ჩანს, თავს არავის დაახავრინებს, გადაწყდა, მას დავიტოვებთ.

ნიკა წავიდა, ლეკვი დაგვრჩა, რუსომ გულში ჩაიკრა. სახელია დასარქმევი, ჯერ ვერ გადაგვიწყვეტია რა დავარქვათ, მოფიქრება უნდა, ვარიანტები ბევრია. ტატო ამბობს, შუბლზე შავი ზოლი აქვს და კანადის დროშას, ნეკერჩხალის ფოთოლს ჰგავს, კანადა ხომ არ დაგვერქმიაო? ეს აზრი ყველას მოეწონა, თუმცა დასაძახებლად ცოტათი მოუხერხებელი ჩანდა, მდგომარეობიდან ბატონმა რეზომ გამოგვიყვანა, მუსიკოსია, მოგეხსენებათ, გვეუბნება – დაუძახეთ კადა, მშვენივრად ჟღერს, კა-და, კა-და, სხვას არავის ერქმევა! მართლაც ასე გადაწყდა. რეზო გამოცხადდა კადას ნათლიად. პასპორტში – კანადა, მოფერებით – კადა.

კადა *2011 წლის მარტი*

ნიკამ ჩემს დაიკოსთან ერთად წამიყვანა ოთოსთან სახლში, დედაჩემი ნიმა დამწუხრებული ჩანდა, რატომ, არ ვიცი. მერე ნიკამ მე იქ დამტოვა, ჩემი დაიკო კი დედაჩემთან დააბრუნა, გამოდის, რომ გამომაგდეს? მე, პატარას, აღარც დედა მყავს, აღარც დაძმა, ნუთუ რამე დავაშავე? ვერ ვხვდები, ასეთი რა უნდა მექნა, ვერ ვიხსენებ. ნუთუ უადგილო ადგილას რომ ფისებს ვაკეთებდი, იმიტომ? ესე ხომ ყველა ლეკვი შვება,

მაგრამ პატიობენ! ან ცოტა ხმაური რომ მიყვარს, იმიტომ? არ ვიცი, არ ვიცი.

მაგრამ მგონი დასჯილს არ ვგეგვარ, ამდენი ხალხი მეფერება და მეაღერსება, რაღაც სიტყვას ამბობენ ხშირად – კადა, კადა, ნეტავ რა უნდა იყოს? ინტონაციაზე ვატყობ, ცუდი და ბოროტი სიტყვა არ უნდა იყოს, იტყვიან და თავზე ხელს მისვამენ, კადა მაგათ ენაზე ძაღლის თავს ხომ არ ნიშნავს? რას გაიგებ? მაგრამ ეტყობა არა, რადგან ზოგჯერ შორიდანაც ესე მეძახიან. მივხვდი! კადა ჩემი სახელია, ესე იგი, მე მქვია კადა! კარგია, არა უშავს, მე მომწონს! ოჯახის სხვა წევრების სახელებსაც ვისწავლი აუცილებლად. ახლა მომშივდა, ნეტა არ მაჭმევენ? ნიკა კარგად მაჭმევდა, ესენიც არ უნდა ჩანდნენ ღარიბ-ღატაკნი და მშიერ-მწყურვალნი, ალბათ მეც გამიმასპინძლებიან. გამიგია, მშიერ პატრონს ძაღლიც მშიერი ჰყავსო. არა, აქ სხვა მდგომარეობა უნდა იყოს.

უი, რა კარგია, დამიდეს ორი ჯამი, ერთში წყალი, მეორეში საჭმელი. გემრიელია, დიდი მადლობა, ახლა ტუალეტში მივსივ, იატაკზე ხომ არ ვიზამ, იქნებ მოიფიქრონ და ადგილი მომიჩინონ! კუთხეში დამიგეს გაზეთები, მივხვდი, რომ იქ უნდა მომესაქმებინა. შევატყვე, კმაყოფილები დარჩნენ, ერთმანეთს ეუბნებოდნენ, მგონი, ჭკვიანი გოგო ავირჩიეთო.

საკუთარი თავის ქება არ მიყვარს, მაგრამ დაძმებში მგონია მე ვარ ყველაზე ჭკვიანი! აი, ესენიც ხომ ამას ამბობენ.

კარგი, ახლა ძილის დროა, სად მაწვენენ, სად იქნება ჩემი საწოლი? აი, გამიშალეს რბილი ქვეშაგები, კარგია, მომწონს, ყოჩაღ, თქვენ ეტყობა გცოდნიათ ძაღლის მოვლა, ახლა დავიძინებ, დღეს ამდენი რამე მოხდა, დავიღალე. რაღაც ხმაური მესმის შემოსასვლელში, იქ ნამდვილად ძაღლი უნდა იყოს, ესე იგი,

ძაღლი უკვე ჰყოლიათ! რატომ არ მაჩვენებენ? საშიში ხომ არაა? ისე, მერჩივნა, მარტო ვყოფილიყავი, მაგრამ რას ვიზამ, იმედია, არ დამჩაგრავს, ალბათ დიდია, თუ დამჩაგრავს, გავიზრდები და მერე ვნახოთ... კარგი, საკმარისია ამდენი ფიქრი, უნდა დავიძინო, ხვალ ალბათ ვნახავ და ყველაფერში გავერკვევი.

ჩორნა

2012 წლის მარტი

აი, მოიყვანეს, ორი ლეკვი, შემდეგ ბევრი ილაპარაკეს, იკამათეს და საბედნიეროდ ერთი უკან წაიყვანეს. მე კარი მომიხურეს და ამიტომ მას ვერ ვხედავდი, მხოლოდ ხმა მესმოდა და სუნს ვგრძნობდი, მივხვდი, პატარა გოგო იყო, სავარაუდოდ ლამაზი. მერე მოხდა ყველაზე დიდი საოცრება – კარი გამიღეს რუსოს ოთახში, სადაც დივანზე არ მიშვებდნენ და თქვენ წარმოიდგინეთ, ზედ ასვლა შემომთავაზეს. გავოცდი, მაგრამ იმ წუთშივე ავხტი, სიამოვნებისგან და მადლობის ნიშნად ცოტათი წავიწკმუტუნე, ვერკი მივხვდი, ასე რატომ მოიქცნენ, თუმცა ამაზე არც მიფიქრია.

მეორე დღეს რუსოს და ტატოს ლაპარაკს მოვკარი ყური, იანა ექიმს ჩემზე უთქვამს „რადაცმატარებელიაო“. აბა, რომელი მატარებელი მე ვარ, მაგრამ იანა ექიმი ტყუილად არ ილაპარაკებდა. ალბათ რადაც სერიოზული მჭირს, ნეტავი პირდაპირ მითხრან, რა ხდება ჩემს თავს. თუ არა და, დავიცდი, მერე გავიგებ, იმედია, ყველაფერს. ჩვენ, ძაღლებს, სხვათა შო-

რის, როცა საჭიროა, მოთმინების დიდი უნარი გვაქვს, აბა ტყულად კი არა ვართ მონადირეები!

ისე, რაღა დაგიმალოთ და ძალიან მაინტერესებს ამ ლეკვის ნახვა, როგორც ამბობენ, ჰასკია, ნუთუ ჩარას-ნაირი იქნება? ვნახავ, აბა რა იქნება, ალბათ რაღაცას უცდიან ჩვენი პატრონები.

ტატო

2011 წლის მარტი

ვიყავი იანა ექიმთან, კადა ვანახე. მომცა რჩევა-დარიგებები, ჩორნაზე მითხრა, მართალია, ჯანმრთელადაა, მაგრამ ერთი თვე ნუ მიაკარებთ კადას, შეიძლება ვირუსმატარებელი იყოს და ლეკვი ავად გაგიხდეთო. ცოტათი ძნელია ამათი იზოლაცია ერთმანეთისგან, მაგრამ რა გაეწყობა, არ მივაკარებთ ერთმანეთს. ეს ერთი თვეც მალე გავა!

ჩორნა

2011 წლის აპრილი

დღეს ვხედავ, კარი გააღეს და ეს ლეკვიც ვნახე, როგორც იქნა! ესეც ჰასკია, პატარა ჰასკუნია, თვალების ფერი ჩარაზე უფრო ბაცი აქვს, ძალიან ღია ცის-

ფერი, გამომეტყველება კი ცოტა მკაცრი და სერიოზული, შუბლზე შავი ზოლი, თვალების ირგვლივაც შავი წვრილი არშია, თითქოს ბრაზიანი უნდა იყოს. მოვიდა, დამსუნა, მერე თავის ასაკისთვის მეტად დიდი თათი მითავაზა გვერდში. ვიფიქრე, ეს უკვე „პრავებს აკაჩავებს“, ნეტა მერე რაღას იზამს, სულ არ გამაგდოს-მეთქი აქედან! თუმცა, რა ვუყო, პატარაა, სულელი, ხომ არ ავეყები ამხელა ძაღლი, მოვუთმენ. მე ჩემს ფუნქციებს პირნათლად შევასრულებ; პირველ რიგში, საჭიროა მისი დაცვა, გარეთ რომ გაჰყავთ სასეირნოდ – ათასი უზრდელი ძაღლი, ამდენი მანქანა, ზოგიერთი ბოროტი გამველელიც არანაკლებ საშიშია. დარწმუნებული ვარ, პატრონები ჩემით იამაყებენ, როდესაც საქმეში მნახავენ, ჰო, ეს საქმე კი მესერხება! ისეთ ყეფა-წიოკობას ავტყებ, მთელი ქუჩა ჩამოგვეცლება და გზას დაგვითმობს! აბა!

კადა *2011 წლის აპრილი*

უნდა ითქვას, კარგად მოვეწყვე, ოჯახში ყველას ვუყვარვარ, მეც მომწონს აქაურობა. ჩემი უფროსი კი ერთია – ოთო, ყველაზე ძალიან ის მიყვარს. რუსო, ტრადიციულად, როგორც ამბობენ, კვლავ ძაღლების მოსამსახურეა, არ ვიცი, ალბათ ზედმეტი სიყვარულით ემართება ეს საქმე, მეც რა მენადღლება, ყველამ ინატროს ასეთი მოსიყვარულე მოახლე.

ამ შავი ძაღლის ამბავიც გავიგე! ესაა ის ჩორნა, მასზე წიგნებს რომ წერენ? დიდი ვერაფერი შვილია, უჯიშო, მარცხენა ფეხდამოკლებული, დიდი სისუფ-

თავითაც არ გამოირჩევა, მთელი დღე ქუჩაში დაწან-წალეებს, იქ კარგს რას ისწავლის! მერე დადლილი მობრძანდება და მხარ-თეძოზე წამოკოტრიალდება, თითქოს ის იყოს უფროსი. მერე რა, რომ ასაკით ჩემზე დიდია, ამ სახლში მთავარი ძაღლი მე ვარ, პატრონებიც ასე ამბობენ, ის კი შემოვა თუ არა, პირდაპირ რუსოს მიადგება, თავს მიუშვერს, უნდა, რომ მიეფერონ. ასე სადაა, ახალგაზრდა? რომ შემოხვალ, ჯერ ჩემთან მოდი, მომესალმე, მერე რაც გინდა აკეთე! ვერ მოვაშლევინე ეს ჩვეულება. ერთხელაც, იგივე გაიმეორა და მაგრად წავაყარეთ ერთმანეთს, არა, სისხლამდე საქმე არ მისულა, ტატომ გაგვაშველა, ისე კი, ვიგრძენი, რომ ჩხუბში მეტად ძლიერი ყოფილა, ვაღიარებ.

სხვა დროს, ბღანძულობის და ბუღრანაობისას, მეგონა მე ვჯობდი, მაგრამ ახლა მივხვდი, რომ თურმე ნახევარ ძაღლსაც არ იყენებდა, მათამამებდა. როცა სიჩქარეს მოუმატებდა, ხან ლოყაში ჩამავლებდა კბილებს, ხან თათში, ისე ვირტუოზულად, რომ ვერაფერს ვუპირისპირებდი. წონით ალბათ 5-10 კილოთი მეტი ვარ, სიმაღლითაც ბევრად ვაჭარბებ, მაგრამ რად გინდა, თუ მოინდომა, შავ დღეს მაყრის, იძულებული ვარ, გვერდზე გავდგე.

გვიან მივხვდი, ამ საქმეში გამოცდილებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, რაც ჩორნას ბრძოლები გამოუვლია... ისე, ჩემთვის მშვენიერია ასეთი მწვრთნელი სახლში! ცოტას წამოვიზრდები და მერე ნახონ, იქნებ მასწავლებელსაც გაუფსწორდეს. მეორე მხრივ, რას ვერჩი, მე თუ არ ავუშარდი, წევს თავისთვის წყნარად, ხმას არ იღებს, საჭმელი არა გვაქვს გასაყოფი და სასმელი.

როცა სახლში მარტო ვრჩები, გასართობად და თავის შესაქცევად სპეციალურად გაკეთებულ საღებ-

სახრავ ძვალს მიტოვებენ, რომ არ ვინერვიულო, რადგან ძალიან მეჯავრება მარტო დარჩენა. ეს ძვალი კარგი გამოგონებაა, მაგრამ ორმაგი ნეტარებაა, თუ ამ დროს ჩორნა მიყურებს და ნერწყვებს ყლაპავს. რა ვქნა, შეიძლება ცუდია, ჩორნას რომ ვახარებ, მაგრამ, რა ვქნა, ამ სიამოვნებას ვერანაირად მოვიკლებ. საწყალი ჩორნა, ბოლოს ვეღარ უძლებს ხოლმე და გვერდით გაიხედავს ან მეორე ოთახში გადის. ერთხელაც, ეტყობა, ამაზე ბევრი ჰქონდა ნაფიქრი, როგორც კი მე ცოტა ხანს ყურადღება მოვადუნე, „ტენნიკურად დამაწერა“ ჩემი ნახევრამდე დაყვანილი ძვალი. რა უნდა მექნა, პირში ხომ ვერ ვეცემოდი, ძაღლებში ასეთი რამ არ მოსულა. ახლა მე წამომივიდა ნერწყვები, მუცელზე დავწეკი მის გვერდით, ყბა იატაკზე დავდე, სახეზე შევცქეროდი შეწუხებული, არაფერი მითქვამს. მან მიყურა, მიყურა, მერე ადგა, ძვალი დატოვა და შემოსასვლელში გავიდა. რაღა დაგიძალოთ და ცოტათი კი შემრცხვა...

ნუნუ ბებია *2011 წლის მაისი*

შვილო, ხომ იცი, როგორ განვიცადე ჩარას ამბავი, თავი ვერ შევიკავე, ვიტირე. ალბათ არ იცი, ჩვენც რომ გყავდა ძაღლი, პატარა პუდელი, თავს ვეველებოდი, ჩვენთან დაბერდა, საწყალი! რას ვიფიქრებდით, რომ განშორება მოგვიწევდა. ჩვენს ოჯახში შემოსულ რძალს აღერგია ჰქონია ძაღლის ბეწვზე, თურმე ასეთი რამ არაა იშვიათი, მკურნალობას კი არ

ექვემდებარება, გამოსავალი ერთია, აღერგენი, ანუ, ამ შემთხვევაში, ძალღი მოსაცილებელია, თუ არა და, ქეთიმ აღერგის შეტევებისგან უნდა იტანჯოს. ახლო-მახლო ნაცნობებს არავის სურდა ბებერი პუდელის აყვანა, იძულებულები გაგხდით, ქალაქგარეთ, ტაბახ-მელაში მცხოვრებისთვის გვეთხოვა მისი შეკედლება. მეორე დღეს ჩავსვით მანქანაში და მივიყვანეთ ახალ საცხოვრებელში. დამწუხრებულები წამოვედით შინ. გავიდა ერთი თვე, მეორე, ცხოვრება თანდათანობით დაუბრუნდა ჩვეულ დინებას. სამი თვე იყო გასული, სადამოს კარებზე ფხაჭუნი შემომესმა, ჯერ ვიფიქრე, მომეჩვენა, მივედი და რას ვხედავ, ჩვენი ბიბი, გაძვალტყავებული, გაუბედურებული კარებთანაა ატუზული და თვალეში მიყურებს. ამიტყდა ტირილი, ავიყვანე ხელში, თავი დამნაშავედ ვიგრძენი...

ამის შემდეგ სამ თვეში ბიბი მოკვდა, სიბერით.

რძალი და ჩემი შვილი სახლში დაბრუნდნენ, როგორც შევატყვე, ეს დრო ნაქირავეებში ცუდად არ გაუტარებიათ... გავიდა კიდევ ექვსი თვე და ბებია გაგხდით. აი, ასეთი ისტორიაა, შენ რა, არ იცოდი?

დათო (ტატოს ამხანაგი)

2011 წლის მაისი

რა უცნური ხალხია ეს ძაღლები. ერთ ამბავს მოგიყვები, გინდ დაიჯერე, როგორც გინდა. ჩვენ მეექვსე სართულზე ვცხოვრობთ, ეზოში ერთი პატარა ტანის უჯიშო ყავისფერი ძაღლი შემოგვეჩვია. მამაჩემი წყალობდა ხოლმე და ხშირად სახლიდან გამოსულს

მისთვის ცოტ-ცოტა საჭმელი ჩაჰქონდა. დაუტოვებდა და ორივე კმაყოფილი იყო. ძაღლი, როგორც წესი, ეზოს არ სცილდებოდა, თავის ჭკუით, ტერიტორიას იცავდა, სადარბაზოში შესული და, მით უმეტეს, ვინმესთან ბინაში მყოფი არავის უნახავს.

მერე მოხდა ძალიან ცუდი ამბავი, მამაჩემი გარდაიცვალა. ჩვენ წესის მიხედვით ყველაფერი შევასრულეთ.

პანაშვიდზე მოხდა მართლაც საოცარი რამ, ძაღლი ეზოდან ამოვიდა და კიბის უჯრედზე დაჯდა, ოთახში არ შესულა. სამი დღე და ღამე იქაურობას არ მოშორებია, ვიდაცამ საჭმლის დაგდება მოინდომა, ცოდოა, ამდენი ხანი მშიერიყო, მაგრამ ძაღლმა საჭმელს პირი არ მიაკარა, იძულებული გახდნენ, საჭმელი გადაეგდოთ.

როდესაც დაკრძალვის დრო მოვიდა და მამაჩემი გამოვასვენეთ, ძაღლი ეზოში ჩავიდა, უკან დაბრუნებულებს იქ აღარ დაგვხვდა, აი, რამდენი წელი გავიდა და არავის უნახავს!

გიორგი (პარკის ნაცნობი, სტაფის პატრონი)

2011 წლის ივნისი

მე ახლა ჩემი სტაფის ამბავს გიამბობთ. სტაფი პიტბულს ჰგავს ძალიან, ამიტომ ხალხს, ბუნებრივია, მისი ეშინია. ისე, სტაფიც არაა ანგელოზი, თუ კარგად არ გაზრდი, კაცმა არ იცის, რა გამოვა. მე ამას თავი-

დან ვგრძნობდი და ვცდილობდი, ძაღლში აგრესია არ გამეღვიძებინა. ჩემი ლეკვი თანდათან ადამიანების და ძაღლების მოყვარულ გოგოდ ჩამოყალიბდა. ბავშვები შეუყვარდა, განსაკუთრებით მშობიარობის შემდეგ, როდესაც ლეკვები გაზარდა. ერთ-ორ თვეში ყველა ლეკვი გავაჩუქე და დარჩა მოწყვნილი.

ერთ მშვენიერ დღეს ვსეირნობთ ვაკის პარკში, ჩემი სტაფი ბალახებს სუნავს, რაღაცას ეძებს. უცებ ხმაური მომესმა, ვხედავ, პატარა ბავშვს ქალი ეჩხუბება, უყვირის, საცაა, თავში წამოარტყამს. ბავშვი კი ძალიან პატარაა, ორი წლისაც არ ინება, შეშინებული მოიკუნტა, ელოდება, როდის მოხვდება ხელი. ვიფიქრე, ხომ არ მივიდე, ჩავერიო, მაგრამ გადავწყვიტე, დედაშვილი უჩემოდაც მორიდებიან-მეთქი.

ამ დროს, ვხედავ, ჩემი სტაფი გაიქცა, ბავშვს მივარდა, შარვალში კბილებით სწვდა, ქალს მორიდა და ჩემთან მოიყვანა. თქვენ წარმოიდგინეთ, ბავშვს არ შეშინებია, ქალი კი ჩვენსკენ გამოემართა. ამასობაში ხალხიც მოგროვდა, ყველას მოუნდა საკუთარი აზრის გამოთქმა.

– შენ დედა ხარ??? – ენერგიულად შეუძახა ერთმა ახალგაზრდა ქალბატონმა, – ძაღლმა როგორ უნდა გაჯობოს! ქალი აბსოლუტურად დამშვიდებული იყო, აგრესიის ნატამალიც აღარ ჰქონდა, პირიქით, იღიმებოდა და თავის მართლებას ცდილობდა. ბავშვისკენ გაიწია, წაყვანას აპირებდა. სტაფმა ძაღზე არამეგობრულად შეხედა, ქალი შეცბა, ჩემსკენ მობრუნდა და მომმართა:

– გამატანეთ ბავშვი, გვიანდება, დედამისი ინერვიულებს...

– აი, ენდე ახლა ძიძებს, ჩაილაპარაკა მაღალმა მსუქანმა კაცმა.

ძიძამ ბავშვი აიყვანა და დაგვშორდა. ხალხი სტაფის მიაცქერდა აღფრთოვანებული, შემდეგ ნელ-ნელა ყველა დაიშალა. ჩვენც ჩვენს გზას გავუდექით.

თემური (ტატოს ნათესავი) *2011 წლის ივლისი*

ახლა უკეთ ვარ, ოპერაციის მერე ოთხი დღე გავიდა, ძლივს გამოვიხედე, კარგია, სიცხე არა მაქვს, ხასიათზე მოვედი. მერე ახლობელმა მომაკითხა, ჩემი გართობა უნდოდა და თავისი ძაღლის ისტორიების მოყოლა დაიწყო. საინტერესო ამბები მოჰყვა, მაგრამ მე ჩემი მინდა ვთქვა. ჩვენ კერძო სახლი გვაქვს სვანეთის უბანში, პატარა ეზოთი. ერთხელ უცნობი შავი ძუკნა მოვიდა, საქმიანი სახით, ფრთხილად იყურებოდა, თითქოს სერიოზულ დავალებაზე იყო მოსული.

მე მაშინვე მივხვდი, საჭმელი რომ უნდოდა. უპატრონოებმა იციან ასე, თითქოს საჭმელი სულაც არ აინტერესებთ, სხვაგან იყურებიან, არც ახლოს მოდიან, არც ძაღლიან დაგშორდებიან ხოლმე, ელოდებიან, რომ შენ გამოიჩენ ინიციატივას, თუ არა და, წავა თავის გზაზე, იქნებ სხვამ მიაქციოს ყურადღება. ყველა ძაღლი პატრონზე ოცნებობს, ასეა ეს! ამასაც ასეთი პოზა ჰქონდა, თითქოს არ შიოდა, სინამდვილეში კუჭი უხმებოდა შიმშილით, ხომ ვატყობ.

ამოვიტანე პური, როცა პურს ძაღლი ხარბად დაეტაკება, ეს ნიშნავს, რომ ძაღლიან უჭირს. ამ შემთხვევაშიც ასე მოხდა. დააცხრა, შემდეგ კმაყოფილმა შემხედა. კუდი გააქიციანა. გადავწყვიტე, მეჭმია ხოლ-

მე. ძაღლს ბავშვებმა ჩიპო დაარქვეს, ჩი-პო, ჩი-პო – მგონი თვითონაც მოეწონა, მესამე დაძახებაზე გამოემხმინა, უკვე მიხვდა, რომ ჩიპო ერქვა.

ასეთი დელიკატური ძაღლი ბარემ ორი არ დადის თბილისში, პირველივე დღეს მიხვდა, რა შეიძლებოდა ჩვენთან და რა არა. დილით, სამსახურში რომ მივდიოდი, მთავარ ქუჩამდე მიმაცილებდა, შემდეგ უკან ბრუნდებოდა და სახლის შესასვლელთან მელოდა, თან იქაურობას ყარაულობდა, ვინმე დაუკითხავ ვიგინდარას რომ არ შემოეყო ცხვირი ჩვენთან. კეთილადამიანებს ცნობდა, ბოროტი კი, როგორც ჩანს, ჯერ არავინ შეხვედროდა, ამიტომ პრაქტიკულად უსაქმოდ იყო.

ერთ მშვენიერ დღეს ჩემს პატარა შეილიშვილს ლეკვი მოუყვანეს. რას ნიშნავს ლეკვი ოჯახში, მარტო იმან იცის, ვისაც ლეკვი ჰყვლია. ესაა ხმაური, აურზაური, დაღრნილი ნივთები, ფისები და კაკები იატაკზე, და მიუხედავად ამისა, მაინც დიდი სიხარული. როდესაც ლეკვს ბანაობის დრო დაუდგა, ჩავიყვანეთ ეზოში და იქ გავასისინეთ, ჩიპო ამ პროცესს სევდანარევი ინტერესით აკვირდებოდა.

ზუსტად ვერ გეტყვით, რატომ, მაგრამ მეორე დღეს ჩიპო გაქრა. ნუთუ იეჭვიანა? თავი ზედმეტად იგრძნო? კაცმა არ იცის! არავინ იცოდა, სად წავიდა, ყველას გული დაგვწყდა. გავიკითხეთ უბანში, მაგრამ არაფერი, არავინ იცოდა მისი ასავალ-დასავალი. რა გვექნა, შევეგუეთ და გავაგრძელეთ ჩვენი ცხოვრება. ლეკვი კი იზრდებოდა, უფრო და უფრო შლიდა ფრთებს და გვაწუხებდა. ერთმანეთს ვერ ვუტყდებოდით, მაგრამ უსიტყვოდ ვგრძნობდით, რომ გვერჩია ლეკვი გაგვეჩუქებინა. ასეც მოხდა, ცოლის ნათესავემა, ძაღლების მოყვარულმა მანანამ ლეკვი წაიყვანა და ყველა კმაყოფილი დავრჩით.

მეორე დღეს პატარა სასწაული მოხდა, არ თქვათ, ისედაც მივხვდიო! ჰო, ეზოში კუდაპრეხილი ჩიპო შემოვიდა, ჩემსკენ წამოვიდა და თითქოს არაფერი მომხდარიყოს, ფეხზე გამეხახუნა! აი, ასე იყო ეს ამბავი! დასკვნები თვითონ გააკეთეთ!

პუსკა (ღუშეთში მცხოვრები ძაღლი) *2011 წლის ივლისი*

ეს ფურცელი სასწაულებრივად უცნაური აღმოჩნდა. ზედ მხოლოდ სათაური იკითხებოდა - „პუსკა 2011“ - ხოლო ტექსტი არ ჩანდა. გვიან ღამით სავსე მთვარის შუქზე ნაწერი გამოჩნდა, ამიტომ სასწრაფოდ გადავიტანე ქაღალდზე, სწორედაც მოვიქეცი, რადგან მეორე დღეს და შემდგომშიც, ფურცელი კვლავ სუფთა იყო. აი, რა ამოვიკითხე იმ ღამით:

ეს ჩვეულებრივი ჩანაწერი არ გავგონოთ, ძაღლები რომ ნერან ხოლმე, მა საიქიოდან ვინერები, დიან, არ გიიპვიროვოთ და ძალიან გთხოვოთ, არაფერი აკითხოვოთ, მხოლოდ მომისმინეთ, ალბათ გაინტერესებთ ჩემი ისტორია. რაც შეიძლება, მოკლედ უნდა ვთქვა, ამ ბავრი ლაპარაკი არ შეიძლება.

მა ვარ ჯუსა, ეს სახელი დუშელემა დამარქვეს, ვცხოვრობდი თბილისში, ერთ ნუსიარ ოჯახში. მა საართოდ აიპიან მონადირად ვითვლება, ჩემს ძველ ჰატრონებს ნადირობაში ვხმარებოდი, როცა მყარზე მიდიოდნენ ხოლმე. ერთხელაც, ნადირობისას ერთმანეთს ავცდით, გზა აგვავნა. მა ბავრი ვიარე ტყე-ტყე, საშიდლის შამლაგ რალაც სოფელს მივადეჟი მთაში, ჰატარა იყო, ცოტა ხალხი ცხოვრობდა. ერთ სახლს მივუახლოვდი, ცოტა საჯვალე დამიყარეს, იმ ხალხს არ მოვპოვებოვარ, თვითონაც თავი გასჭირვებოდათ, მაგრამ არ მაგლებდნენ. ერთხელაც,

იქ ერთი ხათილი დეიდა მოვიდა, მათი ნათესავი, მერი არაჰა, მოვინერა და თავისთან წამოვიყვანა და-
შეთვი, ასე მოვხვდი აქ. ვცხოვრობდი ბედნიერად
ახალ პატრონებთან, ძველები ზი უღვათ განიცდიან
ჩემს დახარკვას, ძალიან ვინებრები, მაგრამ არ
იცინან, სად ვარ, და რა უნდა ქნან?

ბოლო დღეებში დუშეთში, ჩვენს უბანში ხროვა
გამოჩნდა, ხროვის უფროსი დედით ჯაკასიური
მეცხვარის შვილი იყო, მამა არაჰინ იცის, ვინ ჰყავდა,
თვითონ მთელი ცხოვრება სოფელ-სოფელ და-
რწოდა, მისი ხროვა ხუთი, ხანაც მეტი ძაღლისგან
შედგებოდა, დაუნდობელი იყო, ძლიერი, ძალუ-
ბი ზი არა, აღამინებოც ჰყავდა დაგლაჯილი, გუ-
რუს ეძახდნენ, შვინებული უბნელები ჯობებით და-
დიოდნენ, რომ ის და მისი ხროვა მოეგერიებინათ,
პატრონი არაჰის გამოუჩნდა, იყვნენ გააგებულები,
გაქვალბყავებელი, ბედის ანაბარად, რას ჯამდნენ,
რითი ცხოვრობდნენ, არაჰინ იცის.

იმ საბადისნერო დღეს ჰხედავ, ეს გურა და მისი
ოთხი თანამებრძოლი ძაღლი ჩვენი უზოს ჯარს
მოღვრობენ, წრიულავენ, იღრიანებენ, პატყობ, შიგ-
ნით უნდათ შამოსვლა, შინ ზი მარტო მერი დეიდა,
დანარჩენები არ არიან, წარმოვიღვინე, ჩემს სახლ-
ში შამოსვივდნენ და პატრონი დამიგლიჯას, მაშინ,
ვაი, სირცხვილო, სად გამომაყოფა თავი!

მაშინვე გადავვალე ღობეს, წინ დავუდამი და
ყაფა ავუბახე, თითქოს აგას ელოდნენ, მერე მივხ-
ვდი, რომ გამომიტყუას, ორი ძაღლი ერთდროუ-
ლად მეძვარე ფანებში, ძირს დამაგდეს, გურა, სამი
ჩემებულე ზომის, ზევიდნენ დამახტა, ჯბილები ყალში
დამასო და მოუჭირა, ვერ ვინძროდი, ძაღლები
აგანარად არათანებარი იყო, მერი დეიდა ოთახიდან
ჩემსკან გამოიქცა, მეზობლებიც მოცვივდნენ, ზოგს

*ქონი ჰქონდა, ზოგს ქვაბი, მგზავს არაფარმა გავრა,
მურამ ყალი გამოვლადრა, მერა გაიქცა, ხროვაც მას
გაჰყვა.*

*მე ძირს ვვბდი, გონებას ვაარგავდი თანდათან,
ხალხი თავს დამდგომოდა, მერი დილა ბიროდა,
ბოლოს უკვე ველარაფარს ვხედავდი და... ნელ-
ნელა მოვკვდი.*

ტატო

2011 წლის აგვისტო

წელს დუშეთში პირველად ჩამოვედი მარტო კადასთან ერთად, ერთი სული მქონდა, ჩვენი კეთილი მეგობარი, „უშნო“ პაკო მენახა, ნეტავ რას შევება, კიდევ მაყვალასთან ცხოვრობს, ხომ არ გააგდეს? ეზოში რომ შევედით მე და კადა, ნაცნობი სოპრანო მომესმა – ჰაე-ჰამ! ჰაე-ჰამ! ჰაე! უი, პაკოა, პაკო! მივედით, ვნახეთ. მაყვალა ამბობს, არ მშორდება, კიდევ უფრო მომეწება, მთელ ჩიხს ყარაულობს, თუ უცხო გამოჩნდა, კაცი ან ძაღლი, მაშინვე განგაშს ტეხს, ისე, ცოტა არ იყოს და, ზედმეტს ხმაურობს, ძალიანაა მონდომებული და მეზობლები წუხდებიან.

კადას გასეირნება მქონდა გადაწყვეტილი და მაყვალას დავემშვიდობე.

გავედით თუ არა, პაკოც ჩვენს გვერდით გაჩნდა, საქმიანი სახით. მოკლედ, ამ კადას მცველები და გამცილებლები არც დუშეთში აკლდება. გავიარეთ ცოტა, გზაზე ვიდაც ძაღლს დაუყეფა, რომელსაც არც კადა არც მე არ ვაინტერესებდით, მაგრამ ამან მაინც

დაუყევა და კმაყოფილი ჩვენს წინ წააცუნცულდა სამ ფეხზე (თუ გახსოვთ, ის უკანა თათი შარშანწინ უკმაყოფილო მეზობლებმა მოტყეს ქვით).

გავედით დუშეთის მთავარ ქუჩაზე, მეორე მხარეს ერთი დიდი ზომის, საცოდავი ძაღლი დავინახეთ, პაკომ, რა თქმა უნდა, საშინელი ყევა აუტყხა. საიდან ამოსდიოდა ასეთი გამაყრუებელი ხმა ამ მოპრუწულ ძაღლს! ის კი შეშინდა, კუდი ამოიძუა და გაქცევა დააპირა, არადა, პაკოზე 2-3 ჯერ მძიმე იქნებოდა. პაკო, გამარჯვებული, როგორც კი დაინახა, გარბისო, სასწრაფოდ გაეკიდა, ქუჩის მეორე მხარეს უნდოდა დაწევა, მაგრამ შუა ქუჩაზე მაღალი სისწრაფით მიმავალ ჯიპს შეეტაკა და გვერდით გადავარდა...

მიუუახლოვდი, დაგხედე, აღარ სუნთქავდა, თავი პქონდა გატეხილი, სისხლში იწვა.

ბორდიურზე დავექეი, ტირილი მინდოდა, მაგრამ თავი შევიკავე. მანქანიდან მძლოლი და მის გვერდით მჯდომი გადმოვიდნენ, ორი მსუქანი ჯეელი, დიდრონი ღოყებით, ერთნაირები იყვნენ, შეიძლება ახლო ნათესავები, არ ვიცი, არცაა საინტერესო, მათი სახეები მაღე დამავიწყდა.

ორივე ერთსა და იმავეს იმეორებდა – აქ ტრასაა, ჩქარა სიარული ნებადართულიაო, თავს იმართლებდნენ. – ტრასას შუა ქალაქში რა უნდა? რას ბოდავენ! ძაღლი ნამდვილად არ შესცოდებიათ. ლაპარაკი აღარ შემეძლო. მაღე წავიდნენ.

მე გვერდით მაღაზიაში ცელოფანის პარკი ვიშოვე, საწყალი პაკო შიგ ჩავაწვინე და შინისკენ წავედი. რა მსუბუქი ყოფილა ეს საცოდავი. მივადექით მაყვალას. სახლის წინ საფლავის გათხრა დავიწყეთ, მეზობელი მოგვიახლოვდა, აინტერესებდა, მე და მაყვალა რატომ ვთხრიდით მიწას, რომ გაიგო ყველაფერი, მოგვიწოდა, ღრმად გაგვეთხარა, რომ სუნს არ შეეწუხებინა! უცნ-

აურები არიან ეს მეზობლები, ეჩვენებათ, რომ მარტო თვითონ ცხოვრობენ, სხვებს ვერ ამჩნევენ.

მე და მაყვალამ საქმე დავამთავრეთ, მიწა მოვასწორეთ, ჩვენი ერთგული მცველი და ყარაული იქ დარჩა. მშვიდობით, პატარავ!

უსახელო თეთრი ხვადი ქოფაკი *2011 წლის ოქტომბერი*

ბიჭო, ჩვენ, უჯიშოები, ესე იგი, ქოფაკები, მოსაშვილის და ბერძენიშვილის კუთხეში ვცხოვრობთ! აქ დიდი გასტრონომია, ხან უნიკა დიპლომატი ერქვა, ხან დიპლომატი, ამჟამად ჰქვია იოლი. ამ სახელებს ჩვენთვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, მთავარია, აქ კარგი ხალხი ტრიალებს, ზოგი მაღაზიაში მუშაობს, ზოგიც იქვე ცხოვრობს. საჭმელს გვაჭმევენ, არ გვაგდებენ. ამიტომაც მოწანწალე ხროვად არ ვიქცევით, დაჭერა-დაპატიმრება და სიკვდილის განაჩენი არ გვემუქრება. ერთი კია, ჩვენთვის, როგორც უპატრონოებისთვის, სახელები არ დაურქმევიათ, მაგრამ არა უშავს, ამას ავიტანთ, რაზეა ბაზარი!

ჩვენი, ძაღლური წესების მიხედვით ამ ტერიტორიაზე სხვას მოსვლის უფლება არა აქვს, გინდა მარტო იყოს, გინდა პატრონს ჰყავდეს საბელზე გამობმული. ყველას გავაგდებთ, თუ არ წავა, დავგლეჯთ, მნიშვნელობა არა აქვს, ვინ იქნება ის მეტიჩარა, დიდი თუ პატარა, სუსტი თუ ღონიერი, ჩვენ სამნი ვართ, ხან ოთხნი და ყველასთან შეგვიძლია გამკლავება, მით უმეტეს, ბრატ, წესი და კანონი ჩვენს მხარეზეა.

ერთ ძველ ამბავს მოგიყვებით, როცა ჩარა ცოცხალი იყო, ტატო ხომ იცით, მისი პატრონი, მოჰყავს თავისი გასისინებული პრინცესა გოგო, მართალია, ქუჩის მეორე მხარეს, მაგრამ მაინც ნომინალურად ჩვენს ტერიტორიაზე. მე ჩვენს რიჟა ძუკნას ვანიშნე, მიდი, ჭკუა ასწავლე მაგათ, მეორედ სხვა მარშრუტი აირჩიონ სასეირნოდ, აზრზე მოვიდნენ! იმანაც არ დააყოვნა, მიეჭრა და ისეთი ყეფა-უშველებელი ატეხა, რომ ორივენი ადგილზე გააქვავა, ჩვენ შორიდან ვუყურებდით, თუ საჭირო გახდებოდა დახმარება. ამ ტატო-პატრონმა რამდენჯერმე სცადა რიჟას შეშინება, მაგრამ უნდა გითხრათ, სრულიად უშედეგოდ, რიჟა უკან არ იხევდა, პირიქით, თანდათანობით წინ მიიწევდა და მტრებს ავიწროებდა. ჩარა კი, მგონი, შეშინდა, გატრუნულიყო იმ იმედით, რომ რიჟა როდისმე დაწყნარდებოდა. თუმცა საქმე პირიქით მიდიოდა, ჩვენი ყოჩაღი ქალი ხმაურს უმატებდა და უმატებდა.

ბოლოს ტატოს მობეზრდა ეს პოზიციური ბრძოლები, ხელი ჩაიქნია და ჩარა ჭავჭავაძის ქუჩის მიმართულებით წაიყვანა. რიჟამ თვალი გააყოლა და შემდეგ გამარჯვებული გვერდით მოგვიწვა, კმაყოფილი ჩატარებული სამუშაოთი. აი, ასეა საქმე, პატივი ეცით სხვის უფლებებს და თავისუფლებებს, მოიქეცით კარგად, თუ არა და, ჩვენ ძალას ძალით ვუპასუხებთ.

რატომ გავიხსენე ეს ამბავი, ორიოდე დღის წინ მაღახიაში რუსიკო აპირებდა შემოსვლას, მას კი ის ნაგლი ჩორნა არ გამოყვა, პირდაპირ ჩვენს ცხვირს წინ! აუ, ბოიშვილი ვიყო, ახლა კი მე ავიჯაგრე, მეთქი, ამას... და, უკვე მოვემზადე ჩორნას წასაკლავად, რომ მესმის რუსიკოს ხმა, მეხვეწება, არ გინდა, ცოდლა ჩემი ჩორნა, ისედაც ფეხი სტკივა, გთხოვ, არაფერი

დაუშავო, ახლავე წავიყვან აქედან! რაღა მექნა, როცა ხედავ დროულ ქაღბატონს, რომელიც გევედრება თავის ძაღლზე, როგორ უნდა მოიქცე?

ხო მიმიხვდით, სხვა გამოსავალი არ იყო, გვერდზე დავდექი, ჩემმა ძაღლებმაც გაიგეს ყველაფერი და ინტერესით მიაჩერდნენ რუსოს. მან მაღაზიაში შესვლა გადაიფიქრა, ჩორნას დაუძახა და ორივენი ზევით წავიდნენ, ბერძენიშიღლზე.

არა, ეს რუსო მართლაც კეთილი ქალია, ჩორნას გულისთვის საყიდლებზე უარი თქვა. იძულებული გახდა, ნახევარი საათის შემდეგ ისევ დაბრუნებულიყო მაღაზიაში და თავისი საქმე მოეთავებინა.

ტატო

2011 წლის ნოემბერი

სად დაიკარგა ეს ჩორნა, მეორე ღამეა, არ გამოჩენილა, სად უნდა იყოს? რამე შარში ხომ არაა გაბმული. აქეთ რუსო ნერვიულობს, მეც, რაღა დაგიმალო და, აფორიაქებული ვარ. რუსოს ხომ ავადმყოფური ფანტაზია აქვს, ამბობს, ნამდვილად მანქანამ წაიყვანა, გავიგე, პარკში ისევ გამოჩენილან ძაღლების დამჭერებით, ან მანქანამ გაიტანა და სადღაც გადააგდესო, წადი მონახე, გაიკითხე, რა ხდება ჩვენს თავს, ხომ უნდა ვიცოდეთო. მე კი დავდივარ, ვკითხულობ, მაგრამ არავინ არაფერი იცის. იმის იმედი მაქვს, საყვლოზე ტელეფონის ნომერი აწერია, თუ დაიჭერენ, მიხვდებიან, რომ პატრონი ჰყავს და დარეკავენ...

ლაპარაკი რომ იცოდეს, ვუყიდდი მობილურ ტელე-

ფონს და გავიგებდი, სადაა, რას შერება! თუმცა, რა სისულელეა, რა ტელეფონი, მგონი ზედმეტი ნერვიულობისგან ტვინი ამერია. ბოლოს და ბოლოს, ძაღლია ეს ჩორნა, თან, ხომ არ უნდა გადავყვე! ისიც მეყოფა, ჩარას მერე ექიმებთან რომ დავბოდიშო გამოკვლევებზე, თან ვფიქრობდი, სად ვთქვა ძაღლის გულისთვის ინფარქტი მივიღე-მეთქი. ბედად, სერიოზული არაფერი დამიდგინდა, მხოლოდ გულის ნევროზი. კარგი, მაგრამ მაინც სადაა ეს არამზადა ჩორნა?

ჩორნას დაკარგვიდან მესამე ღამეს გვიან დამჭირდა ქუჩაში გასვლა. ავთიაქში სიცხის დამწვევი წამალი უნდა მეყიდა, სადღაც ღამის 2-3 საათი იქნებოდა. გავედი აბაშიძეზე და რას ვხედავ, ჩორნა ჩვენი სახლის წინ არ დგას? გახარებული ჩემსკენ გამოიქცა, ვუყურებ, ჯანმრთელადაა, არც ნაკბენი, არც ჭრილობა, მაშინვე მივხვდი, რომ ვიღაც გოგოსთან ბრძანდებოდა ეგ უნამუსო, და გამახსენდა, სამი-ოთხი თვის წინ, გია ექიმმა სოლოლაკში რომ წაასწრო ფაქტზე მაგ ვაჟბატონს ქუჩის გოგოსთან...

მართლაც, გავიხედე გვერდით, ერთი არც თუ ისე სიმპათიური ქუჩის ბიჭი და მის გვერდით ღამაში მაღალფეხება ძუკნა ჩვენ გვიყურებენ. ის ბიჭი ჩორნაზე ბევრად დიდი იყო, ამიტომ ჩორნამ საინტერესო საბრძოლო პოზიცია დაიკავა – უკანა ნაწილი ჩემს პალტოს შეაფარა, თავი გარეთ გამოყო და მეტოქე ბიჭს ყეფა დაუწყო, გარანტირებულმა, რომ იგი ჩემზე თავდასხმას ვერ გაბედავდა. ასეც მოხდა, დიდმა ბიჭმა ხმა ვერ ამოიღო, ჩემთან კონფლიქტს ერიდებოდა. ჩორნა კი მართლაც სასაცილოდ გამოიყურებოდა, ჩემს პალტოში დამალულს თავი გარეთ ჰქონდა გამოჩრილი და უშვერი სიტყვებით ამკობდა მოწინააღმდეგეს. როგორც შევატყვე, აქ გადამწვევტი სიტყვა ღამაზ ქალბატონს უნდა ეთქვა. ასეც მოხდა, მან თავ-

ის კავალერს ზურგი მიაქცია და ნაზი მოძრაობით ჩვენსკენ წამოვიდა, ბიჭი იძულებული გახდა, კუდი ჩამოეშვა დამარცხების ნიშნად და ფაღიაშვილის ქუჩის მიმართულებით გაგვცლოდა. მოკლედ, ასე „ავახიეთ“ მე და ჩორნამ ნაშა იმ ახალგაზრდას. თეთრი გოგო მერე რუსომაც ნახა და მითხრა, გემოვნებას ვერ დაუწუნებ ჩვენს ჩორნიკოსო.

ჩორნა

2011 წლის ზამთარი

მოგეხსენებათ, ჩვენთვის, ძაღლებისთვის, კვებაზე არანაკლებ მნიშვნელოვანია სასიყვარულო ურთიერთობები, სხვათა შორის, ისევე, როგორც თქვენთვის. ამაში დავრწმუნდი, როცა ტელევიზორში თვალი მოგკარი ფილმის სათაურს – „ჭამა და სექსი“. თავიდან მეგონა, ძაღლებზე იქნებოდა, მაგრამ ნურას უკაცრავად, ადამიანებზე ყოფილა, თურმე მათაც იგივე პრობლემები აქვთ, რაც ჩვენ. კინოს ვერ ვუყურე, არ მომეწონა, სათაური არ იყო რომანტიული!

მოდი, ერთსაც ვიტყვი გულახდილად. ხომ გვეძახით საუკეთესო და ერთგულ მეგობრებს, მაშ, ეს უამრავი სალანძღავი სიტყვა ჩვენ რომ გვეხება, რატომ გამოიგონეთ, რაშია საქმე, ვინ გამცემს პასუხს! რომელი სხვა ოთხფეხაა აღიარებული ადამიანის მეგობრად? როგორც ვიცი, არავინ. მაშინ ეს ორმაგი სტანდარტი რას ნიშნავს! პირველად სიტყვა მამაძაღლი რომ გავიგე, ვიფიქრე, ჩვენი ხათრით ამნაირად ვალერსებიან ერთმანეთს-მეთქი, მაგრამ თურმე სადა ხარ! ვისაც ეს

უთხრეს, ის ბიჭი მიუბრუნდა ამ სიტყვის მოქმედს და სულ სახეში ურტყა მუშტები, დაასისხლიანა საცოდავი, თან უყვიროდა, შე ძაღლის გაგდებულო. მოკლედ, ნაცემი ახალგაზრდა ძაღზე შემეცოდა, მაგრამ ეს ტერმინები პირველად მაშინ გავიგე და დავეფიქრდი. მერე მივაქციე ყურადღება, ეს რამდენი საღანძღავი სიტყვა ყოფილა ქართულში – შობელძაღლი, პატრონძაღლი, ძაღლისშვილი, ძაღლური ცხოვრება, მამაძაღლი, ძუენა, ქოფაკი, ჩააძაღლა, ძაღლი მიაკვდა სულში, და ისა, ისა, კიდევ რა გვარია? ჰო, ზნიადაური, **(ჩორნა უდავოდ ზვიადაურს გულისხმობს. - ტატო)** რო ამბობს – ძაღლი იყოს თქვენი მკვდრისათვისო, ხო სწორედ ვთქვი? ანუ, გამოდის მკვდარძაღლო!

იცით, ცოტათი შემრცხვა, ეტყობა დავიმსახურეთ, თორემ ადამიანები განა ასეთი უსამართლოები არიან, რომ უმიზეზოდ გაგვიმეტონ?! არა, რა თქმა უნდა. ამის დასტურად გეტყვით, გაგიგიათ, რომელიმე სხვა ცხოველი გაელანძლოთ, მაგალითად, ცხვარი ან თაგვი, კალია ან მერცხალი, მე არ გამიგია არც შობელ-ცხვარი და არც წრუწუნასშვილი. გამოდის, რომ რაღაც ვერ გვაპატიეს, ალბათ – ჩვენი ცუდი ყოფაქცევა. რა თქმა უნდა, ზოგჯერ ჩვენც გვეშლება ხოლმე. აი, ამას წინათ, ყური მოგვკარი, რუსო უყვებოდა ტატოს, ზურკას უთქვამს ერთ უპატრონო ძაღლზე, რომელიც, როგორც ყველა უპატრონო, მშიერ-გაქუცული დალასლასებდა. ჰოდა, ვიღაც კეთილ ცოლ-ქმარს შესცოდებია ეს ძაღლი, წაუყვანიათ შინ, უჭმევიათ, უსმევიათ და ნორმალური ძაღლის სახე მიუციათ, ვეტექიმები და წამლებიც არ დაუკლიათ. გასულა ორი წელი და ძაღლი გამქრალა, ვერსად მიაგნეს პატრონებმა. რამდენიმე თვის შემდეგ ხედავენ, პარკში ახლადგახსნილი სახინკლის ეზოში, სამზარეულოს წინ, წამოწოლილი, გამძღარი და კმაყოფილი,

პატრონებს ისე უყურებს, თითქოს პირველად ხედავსო. ცოლ-ქმარს გაუხარდა ძაღლის ნახვა, დაუძახეს, მაგრამ ამ თავხედმა ზურგი მიაქცია. აი, ასეთები გვარცხვენენ! ესაა მაღლიერება?!

ამიტომ, კარგად უნდა მოვიქცეთ და იმედია, როდისმე ის სალანძღავი სიტყვებიც დავიწყებას მივცემა, ვნახოთ...

პარკში მოსეირნე ველოსიპედისტი *2012 წლის გაზაფხული*

დღეს კარგად ვისეირნე, ერთს კიდევ გავივლი და დავბრუნდები. საკმარისია. ვხედავ, კადას მოასეირნებს პატრონი. გამოველაპარაკე ამ მთისა, იმ მთისა, მეუბნება, კიდევ ერთი ძაღლი გვყავს სახლში, ქუჩის, უკვე სამი წელია. საოცრად ჭკვიანი, ერთხელ ავი ძაღლებისგან დაგვიცვა მე და კიდევ ორი კაცი თავიანთ ძაღლებთან ერთად. ჩორნა ჰქვია, მარცხენა ფეხით კოჭლობს, კისერზე წითელი საყელო აქვს. ვეუბნები, ვიცი ეს ძაღლი, ფალიაშვილზე გამოდის ხოლმე, ჩემს სახლთან, იქ ერთი პენსიონერი ქალბატონი აჭმევს ხოლმე. არ გაგიკვირდეთ, მეუბნება პატრონი, მაგას ადამიანებთან ურთიერთობა არ ეშლება, კეთილ ხალხს ყველგან ნახულობს, არაფერში ცდება ხოლმე, რაც მაგან გულშემატკივრები გაიჩინა ვაკეში, ბარემ ას ძაღლს ეყოფა. კარგად მახსოვს, ერთხელ შავი გარი რომ დარბის ხოლმე, ზურას ძაღლი, ჩორნას უპირებდა კბენას, მაგრამ პარკის წინ, ტაქსისტი, ძია ილო შუაში ჩაუდგა, თავი საფრთხეში ჩაიგდო და ჩორნა არ დაახავვრინა...

ქუჩის ძაღლს ჭკუა რომ აქვს, ბევრმა არ დაიტრაბახოს. ერთ ამბავს მოგიყვებით, მე თვითონ შევესწარი, მოდის ერთი ახალგაზრდა და მოჰყავს საბელზე გამომული სამი-ოთხი თვის ლეკვი, შორიახლოს პარკის ძაღლები, ორი ხვადი, საეჭვოდ ტრიალებენ, ლეკვმა კუდი ამოიძუა, აშკარად შეშინებულია, ცუდს ელოდება. პატრონი დაბნეულია, ვერ ხვდება, შეუტიოს და გააგდოს არამკითხე ძაღლები, თუ მოიცადოს. ამასობაში ეს თქვენი ჩორნა გამოჩნდა საიდანაც და ლეკვის გვერდით დადგა, კუდაპრეხილი. პატრონმა ჩორნაც იმ ძაღლების ხროვის წევრად მიიჩნია და დაუტია, მოშორდი აქედანო. ჩორნამ პატრონს შეხედა, თუმცა წასვლას არ აპირებდა, ლეკვისკენ ზურგით დადგა და უცხო ძაღლებს დაუღრინა. პატრონი მიხვდა, რომ ჩორნა მათ მხარეზე ყოფილა და ცოტათი დამშვიდდა. ჩორნამ ამასობაში ღრენას უმატა, თვალები აემღვრა, მზად იყო შესატყვად. ძაღლები გაჩერდნენ, შემდეგ ერთმანეთს შეხედეს და ნელ-ნელა თავის გზას გაუდგნენ. აი, ასე, თქვენმა ჩორნამ იმ დღეს კიდევ ორი ქომაგი შეიძინა!

ტატო

2012 წლის ივნისი

მე მინახავს ჩორნას ჩხუბი. რა თქმა უნდა, ის საბრძოლო ძაღლი არაა, პატრონები ფულს რომ შოულობენ ხოლმე, ჩორნა უმიზეზოდ არ ჩხუბობს. საბრძოლო ძაღლებზე გამახსენდა. ერთხელ ზაფხულში, პარკში პიტბული შემოიყვანა შავმაისურიანმა ახალგაზრდამ,

რომელიც, მაპატიეთ და მთლად დაღაგებულს არ ჰგავდა, მისი ძაღლი კი საშინლად გამოიყურებოდა – სახე და მთელი სხეული სხვადასხვა ზომის, ფორმის და სიღრმის დაგლეჯილ-ნაკბენი შეხორცებული იარე-ბით ჰქონდა აჭრელებული. პატრონმა მოულოდნელად უსიამოვნო ხმაზე დამიყვირა: – აქ რას დგახარ, გინ-და, რო დაგგლიჯოს ამ შენ ძაღლთან ერთად? არ იცი, ეს საქართველოს ჩემპიონია!

მივხვდი, რომ ამ ადამიანთან ლაპარაკი არ ღირდა და გავეცალე. ის კი შეკრებილ ბიჭებს ელაპარაკე-ბოდა აღტკინებული, და რაღაც არეულად მეტყველებ-და.

ჰოდა, ჩორნაზე გიყვებოდით. ჩვენს სახლის პირდა-პირ ერთი სნუპი ცხოვრობს, ბოქსიორი, ჩორნასთან მაგარ კონტრაშია, დაკბენილიც ჰყავს ერთი-ორჯერ, ამიტომ ჩორნა გონივრულად იქცევა, ერიდება, თუ სნ-უპი ქუჩაშია, ჩორნა ეგრევე რაზმაძეზე აიჭრება და იქიდან მოუვლის ხოლმე პარკისკენ. სწორად იქცევა, საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობსო, იცის ბიჭმა!

ერთხელაც, ძველი ამბავია, ჩარა მიმყავს პარკში, ჩორნა ახალი ამდგარია ფეხზე, კოჭლობს, მაგრამ სახელში მობეზრდა ყოფნა. თითქოს აღარც ახსოვს, რომ კედებოდა. ის დრო არ მავიწყდება, საწყალი, რა დღეში იყო! უკანა ფეხებს ვერ ხმარობდა და იძულებ-ული იყო, წინა თათებით გადაადგილებულიყო, გული დაგეწეებოდათ, რომ შეგეხედათ... მოკლედ, იმ დღეს ჩორნა უჩვენოდ იყო გასული პარკში, რომ დაგვი-ნახა, მოგვიახლოვდა, მოგვესალმა და უცებ გვერდით გაიქცა. ვხედავ, რომელიღაც ძაღლს მიუვარდა, ის კი, ეტყობა, ჩორნას ადრე იცნობდა და თავიანთი ან-გარიშები ჰქონდათ, მაგრამ ახლა ვერ მიხვედრილ-იყო, ჩორნა დასუსტებული და ნაავადმყოფარი რომ იყო და ადვილად შეიძლებოდა მასთან გამკლავება.

ჩორნა ისეთი შემართული და აგრესიული იყო, რომ ის მშიშარა წამსვე ზურგზე გაუწვა. ჩორნამ, რა თქმა უნდა, არ უკბინა, გამარჯვებულმა დაიყმუვლა, მეტოქეს მუცელზე ფეხი დაადო, გაჩერდა და აქეთ-იქით მიმოიხედა, ზუსტად ისე, ქართულ ბალეტში იაგომ რომ გაუკეთა ოტელოს! სურათი ძალიან შთამბეჭდავი გამოვიდა.

ამას წინათ, კადასკენ ერთი ოქროსფერი ლაბრადორის ლეკვი გამოიქცა სათამაშოდ. კადამ ცოტა უხეშად, როგორც იცის ხოლმე, თათი გაკრა და გვერდზე გადააბრუნა, თვითონ კი ზემოდან წაეტანა. ჩორნამ დაინახა თუ არა, წამსვე კადას გვერდით აღმოჩნდა და იმ უბედურ ძაღლს სწვდა ყელში. სამივე ერთმანეთში აირია, კარგია, ახლოს ვიყავი, ჩორნა გადარეული, ჩემს სიტყვებზე აღარ რეაგირებდა და იძულებული ვიყავი, საყველოთი გამომეთრია ამ არეულობიდან, თან შემთხვევით ფეხიც დავადგი და ცოტათი შემომიდრინა კიდეც. ვიფიქრე, როგორი დაუნდობელი გახდა ეს ჩორნა, როცა გადაწყვიტა, რომ კადას დაცვა იყო საჭირო.

უბოში ვამბობდით, ჩორნამ საკუთარი თავი დაცვის პოლიციელად დანიშნა, ზოგი ამბობდა, არა, ეგ კადას პირად მცველად მუშაობს – „ბოდიგარდად“, ეტყობა, ის კინო აქვს ნანახი ტელევიზორში.

არა, სასეირნოდ მაგასთან ერთად გასვლა წარმოუდგენელი გახდა, ჯერ სადარბაზოდან იწყება ყეფა-წიოკი, ყველამ იცის, რომ კადა გამყავს და ჩორნა აცილებს. ეს ამ რიტუალის დასაწყისია. მერე წინ გაიჭრება, ხმაურობს, თითქოს სირენა აქვს ჩართული, თავის ჭკუით, გზას გვიწმენდავს, ყოველ მეორე-მესამე მანქანას უყეფს და მისდევს. მერე ჩვენთან მორბის კმაყოფილი თავისი ნამოქმედარით. გზაში თუ ვინმე ბიჭმა კადას ყურადღება მიაქცია, დიდი უსიამოვნე-

ბა ელოდება, ამიტომ პატრონებს შორიდან ვუყვირი, მოარიდეთ, ეჭვიანი მეგობარი ჰყავს ამ კადას. ამიტომ, როცა კადა უნდა გავიყვანოთ სასეირნოდ, ჩორნას შინიდან არ ვუშვებთ და ყველაფერი მშვიდობიანად მთავრდება.

დაკვირვებულნი ვარ, ბევრ ძაღლს ოღონდ რამის ან ვინმეს დაცვა დაავალე და ამისთვის მზადაა, ყველაფერზე წავიდეს. აი, მაგალითად, პუპი, სოსოს პატარა შავი პუდელი ამას წინათ სოფელში წაიყვანეს და მაშინვე ეზო თავის ტერიტორიად გამოაცხადა. იქ მიჩვეული მეცხვარე ძაღლი კი უკანასკნელი სიტყვებით გალანძღა. ეს მეცხვარე, გაოცებული, ადამიანებს შესცქეროდა, ეს ვინ ჩამოიყვანეთო. რომ გაბრაზებულიყო, მტრისას, პუპისნაირს ორს ერთად გადაყლაპავდა, მაგრამ დაუთმო, ჩანს, ტერიტორიების აღიარების საკითხები ძაღლებს თავისი კანონების მიხედვით ესმით და მათ პატივს სცემენ, აბა, სხვა რა უნდა იფიქრო!

ამას წინათ კადას პირველად დაეწყო „ატეხვა“. ეს პერიოდი საშიშია, რადგან ბიჭები გიჟდებიან და თუ ყურადღებით არ იქნით, ნებისმიერ ქუჩის ძაღლს შეუძლია რამდენიმე წამში გაგიბახოთ თქვენი ნაფერები პრინცესა, მოგეხსენებათ უპატრონოებს „პერის სინდრომი“ არ ახასიათებთ, პირდაპირ მიდიან საქმეზე, ამიტომ სასეირნოდ იმ ადგილებში გავდიოდით, სადაც ძაღლები არ იყვნენ ხოლმე.

პრობლემა იყო მხოლოდ ჩორნა-ბიჭი, ამიტომ მისი დამსახურებების მიუხედავად, სამი კვირა წითელი ბარათი ჰქონდა გამოწერილი, იძულებული გახლდათ, რკინის კარს იქით დარჩენილიყო. გასეირნების წინ, კარს რომ გავაღებდით, კადასკენ გამოიწევდა თუ არა, მაშინვე ოთახში შევათრევდით, კარს მივუკეტავდით და ჰერი-ჰერი, მშვიდად მივდიოდით სასეირნოდ. რომ

გბრუნდებოდით, ახლა ჩორნას ვუშვებდით გარეთ, ასე გრძელდებოდა რამდენიმე დღე.

ერთხელაც, გარეთ გასვლის დრო რომ დადგა, ვხედავ, ჩორნა კარის წინ არ ჩანს, ვიფიქრე, ალბათ პარკშია წასული თავის საქმეებზე, გამიხარდა, კარი მივკეტე და ეზოსკენ დავეშვი. ნაადრევი აღმოჩნდა ჩემი სიხარული. ჩორნა თურმე ქვევით, მეორე სართულზე წევს და იქ არ გველოდება?! ამ ტვინიკოსმა ჭკუა იხმარა, აქედან სახლში როგორ შევათრევი? სწორად გათვალა. იძულებული გავხდი, მთელი გზა ჩორნას სასიყვარულო შეტყვები მომეგერიებინა, მეც გავწვალდი და თვითონაც.

მეორე დღესაც იგივე გააკეთა, ქვედა სართულზე დაგვიდარაჯდა. ახლა მე ვიხმარე ჭკუა, კადასთან ერთად უკან ავბრუნდი, კარი გავაღე, ჩორნა ოთახში შევიტყუე. მერე კადასთან ერთად გამოვძვერით გარეთ და ჩვენ გზას დავადექით. რაღას იზამდა?

კოკო

2012 წლის ადრიანი შემოღობა

მე ვარ კოკო. სწორად რომ გამოთქვათ ჩემი სახელი, აქცენტი მეორე მარცვალზე უნდა გააკეთოთ, ისე, როგორც ჩემი პატრონები მეძახიან! ასე ფრანგ გოგონებს ჰქვიათ, მაგალითად კოკო შანელი და კიდევ ვიღაცები. მართალია, ვაკეში ვცხოვრობ, მაგრამ ოჯახში დასავლეთევროპული ატმოსფერო სუფევს, უფრო ინგლისურ-ფრანგული, ჩემი პატრონები ამ ქვეყნებს ხშირად სტუმრობენ. ვარ პოპულარული ლაბრადორის

ჯიშის, თეთრი, კოხტა, ტანადი და თვალადი გოგონა, ფიგურას ყოველთვის ვუფრთხილდები, რადგან ლაბ-რადორებს საერთოდ გასუქება გვახასიათებს, მე კი არ მიყვარს გასიებული ძაღლები, სირბილი რომ აღარ შეუძლიათ წესიერად.

უნდა გამოგიტყდეთ, დაღსინებული ცხოვრება მაქვს, მადის აღმძვრელი, ნაირ-ნაირი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტები – უხვად, ჩემთვის არაფერი ენანებათ, ყველა მეაღერსება, ჩემს გასასეირნებლად დაქირავებული ჰყავთ ჯინსიანი ახალგაზრდა ქალი, რიტა, რომელსაც დღეში სამჯერ გარეთ გავეყვარ, მამეცადინებს, კუს ტბაში მაცურავენს, მივლის და მეფერება. ბინაში მაქვს სრული თავისუფლება, აკრძალული ადგილი ჩემთვის არ არსებობს. მე შეგნებული ძაღლი ვარ, დაუნახაობა სხვისი არ მიყვარს და დღედაღამ ჩემს პატრონებზე ვლოცულობ ჩემებურად, ძაღლურად.

ერთ თვეში გათხოვების დროც დამიდგება და დედა გაგხდები. საინტერესოა, ვის მიმზადებენ საქმროდ? საერთოდ, კარგის მოლოდინი მეტად სასიამოვნო რამაა. მე ცხოვრებითაც ვტკბები და თან მომავალ ქმარ-შვილზეც ვოცნებობ.

გუშინწინ კი საოცარი რამ ვნახე პარკში. ერთი შავი ძაღლი მეორეს გადაბმოდა! რიტამ იმ წუთს თვალი ამარიდებინა და სხვა მხარეს გამათრია. თან ყვიროდა, წამოეთრიე, ნუ უყურებო! ძალიან კი მაინტერესებდა, ასეთი რამ პირველად ვნახე, მაგრამ რიტას რა მოერეოდა! მთელი დღე იმ შავ ძაღლზე ვფიქრობდი, ნეტავ ვინაა, ასეთი ყოჩადი და გულადი?

მეორე დღეს პარკში გავიკითხე გოგოებთან და ყველაფერი მომიყვეს. ეს ყოფილა სახელგანთქმული ჩორნა, იგივე რომეო, უბნის საყვარელი ბიჭი, თავგადაკლული მექალთანე, ნამდვილი მაჩო-ბიჭი, ფეხიც

რომ ქალებისთვის ბრძოლაში დაუზიანებია. მის უიღბლო სიყვარულზე მთელი ვაკე ლაპარაკობდა, როცა მისი გულით საყვარელი გოგო ჩარა მანქანამ გაიტანა და ახლაც, ორი წლის შემდეგ ამ ამბებს იხსენებენ... რომ გითხრათ, გარეგნობით ძალიან მომეწონა-მეთქი ეს ჩორნა, მაინცდამაინც მართალი არ ვიქნები, თუმცა მეტად სევდიანი და მეტყველი მუქი ყავისფერი თვალები აქვს, დაჩაგრული შავკანიანი ბიჭივით, თან მიმზიდველიცაა, ლაღი და ვაჟკაცური გამოხედვა აქვს... ისე, რა ჩემი საქმეა ეს ჩორნა? მე ჯიშინი ძაღლი ვარ, წინაპრების სიით! ამ ფიქრებში ვიყავი, რომ ის მოულოდნელად მომიახლოვდა და მომმართა:

– ქალიშვილო, ნება მომეცით, გაგეცნოთ, მე გახლავართ ჩორნა, იგივე რომეო, აბაშიძეზე ვცხოვრობ ერთ პატიოსან ოჯახში. როგორ ბრძანდებით!

დავიბენი, არ ვიცოდი, როგორ მოვქცეულიყავი, პირველად გავიგე მისი სასიამოვნო ხმა. პირველად გავიგე, ძაღლს ასე ზრდილობიანად თუ შეეძლო ლაპარაკი. მორცხვად ვუპასუხე:

– სასიამოვნოა, კოკო მქვია, აქცენტით მეორე მარცვალზე!

– გავიგე, კოკო, მშვენივრად ჟღერს! მოდი, ვიმეგობროთ!

ნეტავ რა უნდა, რას ეძახის მეგობრობას, რას გაიგებ კაცებისას! ვიფიქრე მე, მაგრამ ზრდილობიანად მივუბე:

– კი, რა თქმა უნდა.

აი, მაშინ სხვანაირად რომ მოვქცეულიყავი, ახლა ამ მდგომარეობაში არ აღმოჩნდებოდი, თუმცა რა, პროგნოზირება ადამიანებსაც ეშლებათ, მე ხომ ერთი უმწეო და თავქარიანი ქალიშვილი ვარ. ასე იყო თუ ისე, იმ დღის შემდეგ მოსვენება დავკარგე, რიტა გარეთ გამიყვანდა თუ არა, სულ ჩორნას გამოჩენას

ველოდი, ისიც არ აგვიანებდა, უეცრად მოვიდოდა შორიდან, მეაღერსებოდა თვალებით, ყოველთვის რაღაც უცხო საკვები მოჰქონდა, რომელიც ჩემს მენიუში არასდროს ეწერა. რიტა ცდილობდა, ჩორნას მოტანილი ძღვენი არ მეჭამა, მაგრამ მე საჩუქარს კბილებში მოვიქცევდი და პირს არ ვადებდი, რომ რიტას არ გამოეგლიჯა, ბოლოს ისიც თავს მანებებდა, თან გაბრაზებული ერთ ცუდ სიტყვასაც მომაყოლებდა – პარაზიტ! ჩორნას მორთმეულ საჭმელს ჩემი პატრონები სათოფეზე არ გამაკარებდნენ, რადგან ეს იყო ქუჩაში რამდენიმე დღის ნაგდები ძვალი, რომელსაც ალაგ-ალაგ ხორცებიც ჰქონდა შემორჩენილი და საოცარ არომატს აფრქვევდა. ჩორნა მეუბნებოდა, ასეთი საკვები ძაღლისთვის მეტად სასარგებლოა, რადგან იმუნიტეტს აძლიერებს. აი, რა ჭკვიანია ჩორნა, ყველაფერი იცის, როგორი გამოცდილია, მაგას შემოეფლოს ჩემი თავი!.. ევე, ეს რა სისულელე წამომცდა, რა, ჩორნა მომწონს? ან უარესი, ხომ არ მიყვარს? არ ვიცი, არ ვიცი, რაღაც დავიბენი, უნდა გავიქცე, ცოტათი გავერილდე, ჰაერმა გამიქროლოს ყურებში, იქნებ დავწყნარდე.

კოკო

2012 წლის ოქტომბერი

ამას რას მოვესწარი? ჩორნამ თათი მთხოვა! აი, ასე, მოვიდა და მთხოვა. რა ვუპასუხო, იცის, რომ მიყვარს, მაგრამ მზად ვართ კი ოჯახის შესაქმნელად? როგორ ვიარსებოთ, სად უნდა ვიცხოვროთ, ჩემთან

გამორიცხულია, ჩემი პატრონები ზედსიძეს არ მიიღებენ! ეს ნამდვილად ვიცი. ჩორნასთანაც არა მგონია მიგვიღონ, იქ თავიანთი გაპრანჭული ცისფერთვალეა ჰყავთ.

იცით, რა მითხრა? ქვეყანა დიდია, ერთი შეყვარებული ცოლ-ქმრისთვისაც მოიძებნება სადმე ადგილი! აი, რა ბრძენი და იმედია ჩემი ჩორნა! რახან ამბობს, ეს ნიშნავს, რომ საცხოვრებელ ადგილსაც მომიძებნის და საჭმელ-სასმელსაც!

უპატრონო ძაღლის ცხოვრება, რა თქმა უნდა, ძნელია, მაგრამ მე ახალი პატრონი მეყოლება, ჩემზე შეყვარებული, ჩემი შავი ვაჟკაცი.

ჩორნა

2012 წლის ოქტომბერი

კოკო თანახმაა, გამომეყვოს! რა ბედნიერებაა... ახალ ცხოვრებას ვიწყებ. ცოლ-შვილი მეყოლება, ლეკვები – შავებიც და თეთრებიც. თეთრებზე ხომ ჭკუას ვკარგავ, ექვსი შვილი მინდა მყავდეს. ეს კარგი, მაგრამ ჩემს პატრონებს რა ვუყო, დამე სახლში რომ არ მივიღე, ინერვიულებენ, ხომ ვიცი, გადაირევიან, ძებნას დამიწყებენ! არადა, როგორ გავაგებინო ჩემი გულის ვარაში? მოვიფიქრე, ერთად უნდა მივიდეთ მე და კოკო, დავენახოთ რუსოს ან ტატოს, ისინი ყველაფერს მიხვდებიან! რომ არ გაგვიშვან? მაშინ სწრაფად გავიქცევით და ვერ დაგვეწვიან. აი, ასე!

მე უკვე ვიცი, სად უნდა ვიცხოვროთ, წყნეთისკენ, კაკლებში. ღამაზი ბუნებაა, იქ ერთი ადგილი მეგ-

ულება უსაფრთხო. კარგი ხალხიც ტრიალებს, ვინმეს დავიმეგობრებთ, ნაგვის კონტეინერებიც ახლოსაა, არა, მშივრები არ მოკვდებით. მთავარია, ერთად ვიყოთ.

ახლა, პირველ რიგში, საჭიროა, კოკომ მოახერხოს სახლიდან გამოპარვა. მე ვიცი, როგორ უნდა მოხდეს ეს. კოკოს ღამით ეზოში ტოვებენ, ეზოს კი რკინის ბოქლომით კეტავენ. ჩვენ რკინას რას მოგუხერხებთ! არცაა საჭირო, ორმო უნდა გავთხაროთ ერთდროულად, მე გარედან, კოკომ – შიგნიდან. თუ ყველაფერი მშვიდობით წარიმართა, ჩემი სატრფო თხუთმეტ წუთში თავისუფალი იქნება!

კოკო *2012 წლის შემოდგომა*

რა მამაცია ჩორნა! რა სწრაფად გამოთხარა ორმო! უკვე გარეთ ვარ! ჯერ გადავეხვიეთ ჩვენებურად, შემდეგ ნაზად გავლოკეთ ერთმანეთი და ვაკის პარკისკენ გავიქეციით. მერე ზევით გავუყევით, ბაგებისკენ და ჩორნას შერჩეულ ადგილს მივადექით. მართლაც შესანიშნავი ადგილია, გადმოიხედავ და მთელი ქალაქი ხელის გულივით ჩანს, არავინ გაწუხებს, სუფთა ჰაერი, ტყე, ცოტა ნადირობაც შეიძლება, ამბობენ, კურდღლები ცხოვრობენო. რაც მთავარია, ძაღლების დამჭერი მანქანები აქ არავის უნახავს, და ეს ყველაფერი, რა თქმა უნდა, ჩორნამ შეიტყო.

პირველი ღამე ჩქარა დადგა, ჩორნას აეუხსენი, რომ იმ ამბისთვის ზუსტად სამ კვირაში ვიქნებოდი მზად.

მანამდე ოჯახისთვის უნდა მიგვეხედა, ვგულისხმობ, ახალი ნაცნობები უნდა გვენახა, ვინც გაგვიმასპინძლებოდნენ ნასუფრალით, თორემ ჩვენ არც ავეჯი გვჭირდება და არც მოდური ტანისამოსი. იმავე დღეს გავიცანით მოხუცი ცოლ-ქმარი, ძაღლების მოყვარულები, ასე რომ, კვების პრობლემა ავტომატურად მოგვარდა. ახლა მთავარია ეს სამი კვირა ჩქარა გასულიყო!

მაგრამ ჩვენმა ბედნიერებამ დიდხანს არ გასტანა. ათი დღის შემდეგ, საღამო ხანს, ჩორნა შინიდან გასული იყო საქმეებზე. და რას ვხედავ, ჩემი პატრონები დამადგნენ თავზე. ზურას ხელში საბელი ეჭირა, ნანა ილიმებოდა, ბედნიერი.

გული შემეკუმშა. ნეტავ ორი კვირის მერე ვეპოვნეთ. ახლა კი მშვიდობით, ჩორნა! მშვიდობით, თავისუფლება! ვიცი, რაც მელოდება, მომიყვანენ ვინმე უხემ თეთრ ლაბრადორს და უჩინე მერე ლეკვები.

პატრონებს საყვედური არ დასცდენიათ, გახარებულები იყვნენ, ჩამსვეს მანქანაში, მოხუც ცოლ-ქმარს ახსენებდნენ კმაყოფილები, კოკოს მეტი ყურადღება სჭირდება, კიდევ არ გაიპაროსო, ამბობდნენ, მე კი მეტირებოდა...

ჩორნა

2012 გვიანი შემოდგომა

ეს მეორე ელდა იყო ჩემს ცხოვრებაში. ჩვენი ტკბილი თავშესაფარი ცარიელი დამხვდა. გულგატეხილი ვარ, აღარაფერი მინდა, რა გამახალისებს. თავის

მოკვლა რომ შემეძლოს, ვიფიქრებდი, მაგრამ ესეც არ ვიცი, როგორ კეთდება, ძაღლები თავს არ იკლავენ! რა ვქნა, რა გავაკეთო, როგორ დავიბრუნო ჩემი კოკო-შკა, ეტყობა, აღარაფერი გამოვა, თავს ზევით ძალა არაა, დააბამენ ალბათ რკინის ჯაჭვით და მორჩება ამით ჩვენი ოცნებები.

შინ უნდა დავბრუნდე, ჩემს პატრონებთან, მიმიღებენ? მაპატიებენ? კადა რას იტყვის? ვნახოთ, უნდა ვცადო. ავედი მეოთხე სართულზე, ვხედავ, ბინიდან გამოდიან რუსო და კადა, სასეირნოდ გამზადებულები, კადა მომახტა, წინა თათი გამკრა, თავისებურად, მეც მივეალერსე, თან ცალი თვალით რუსოს ვუყურებ, ნეტა რას გააკეთებს. ვხედავ – თვალები უბრწყინავს, მეძახის, მოხვედი, შე საძაგელო, ცოცხალი ხარ, ჯანმრთელი? მადლობა ღმერთს!

მე მიუჯახლოვდი, რუსომ თავზე ხელი დამადო, ისე, როგორც მხოლოდ მან იცის ხოლმე!

ჩორნა

2012 წლის ზამთარი

იმ უბედური დღის შემდეგ კოკოს აღარ შევხვედრივარ, თითქმის ოთხი თვე გავიდა. გუშინ კი ისეთი რამ ვნახე, გული როგორ არ გამისკდა, არ ვიცი. ვუყურებ, მოდის კოკო, უკან ლაბრადორის ლეკვები მოჰყვებიან, ხუთი თეთრი ლეკვი...

წიგნი საჩუქრად გადაეცემათ ძაღლების მეგობრებს და ქომაგებს

ყდაზე:

წინ

- ჩარა ვაკის პარკში, მოხიბლული სიოს მოტანილი არმატით და ფოთლების შრიალის ხმით
- ჩორნა, ჩაფიქრებული წუთისოფლის სიმუნთლეზე

უკან:

- კადა - არაგის დაფუთმობ ჩემს საყვარელ ქვეშაგებს!
- კოკო, ცხოვრებაზე გულგატეხილი და ყურებჩამოყრილი, საყვარელთან განშორებით